ኤርትርየ ሕዳስ

16ይት ሰነት ዕልብ 15 | ኣርቡዕ 10 ኣፕሪል 2024 | ዋጋ 2.00 ነቅፈ

ርኢስ ኢሰያስ፡ እግል ፍንቱይ ወፍድ ጀምሁርየት ሽዐብ ቻይነ ዲብ ቀር አፍሪቀ ትከበተ

ርኢስ ኢሰያስ አፈወርቂ፡ ዮም 7 ኣፕሪል2024 ምን ገጽ ፈጅር፡ እግል ፍንቱይ ወፍድ ጀምሁርየት ሽዐብ ቻይነ ዲብ ቀር አፍሪቀ - ሰፊር ሹ ቢንግ፡ ዲብ ቃዐት ደንደን እንዴ ትከበተ ሀድገ ምስሉ።

ርኢስ ኢሰያስ ወሰፊር ሹ፡ ዲብ ተጠውራት እስትራተጅያይ ዕላቃት ኤረትርየ ወቻይነ፡ ክምሰልሁመ እግል ክልኢተን ድወል ለከሰሰ ናይ መንጠቀት ወእድንየ ቅደይ ወተጠውራት እብ ፋዬሕ ሀድገው።

ርኢስ ኢሰያስ፡ ዲብ ናይ ክልእተን ድወል ዕላቀት - እብ ፍንቱይ ዲብ መዓወነት ዐማር ዝያደት እግል ልትከደም እግል መሳልሕ ሕበር ክምቱ እንዴ አሸረ፡ እብ ጀሀት ኤረትርየ ለለትሐዜ መዳሊይ ጋብእ ክምሰል ሀለ ወደሐ።

ኤረትርየ፡ መትሰዳዳይ ቻይነ ወድወል አፍሪቀ እግል አደቀቦት እግለ ገብእ ጸገም ክምሰል ተኣይድ ለሐበረ ርኢስ ኢሰያስ፡ ኤረትርየ ዲብለ መጽእ ወርሕ ሰብተምበር ዲብ በይጂን ዲብለ ገብእ ‘ወዕለ መትሰዳዳይ ቻይነ ወአፍሪቀ’ በህለት ‘FOCAC’ እግል ትሻርክ ለቀርበት እተ ዐዙመት ክምሰል ትከበተት አከደ።

ርኢስ ኢሰያስ እብ ተውሳክ፡ ሰላም ወመስኩብት መንጠቀት ቀር አፍሪቀ፡ ድወለ መንጠቀት እበ ወድያሁ ዋዴሕ ናይ ክልኢቱ መፋሀመት ክምሰልሁመ ለቀድየት ዱቅሪ ለከሰሰን ድወል እበ ነዝማሁ በራምጅ ሌጠ እግል ልትአከድ ክምሰል ቀድር እንዴ ሐበረ፡ ምን እሊ ወኬን ለገብእ ምስዳራት ወለልተበዓሁ ኣልያት ፍገሪት ሰኔት ክምሰል ኢትትረከብ ምኑ አብረሀ።

እምበል እሊ፡ ርኢስ ኢሰያስ፡ ሰላም ለትመደደ እተ መንጠቀት እግል አከዶት ናይ አውለውየት አውለውያይ ናይ ካርጅ ሰያሰት ኤረትርየ ክምቱ፡ መንጠቀት ትትበሀል ዲብ ሀሌት ሀዬ፡ እግል ቀር አፍሪቀ፡ በሐር ቀየሕ፡ መጀራብብ ኒል ወከሊጅ ዐረብ ክምሰል ሸምል እንዴ አሸረ፡ እስራኤል ዲብ ቅጠዕ ቀዘ ትወድዩ ለህሌት ቀትል ወጅራይም ጅማዒ ዐስሮታት ኣላፍ ክምሰል ደማር ሻምል ብንየት ትሕትየት፡ እግል ናይ መንጠቀት ሰላም ለለሐምርግ ሰበት ቱ፡ ኤረትርየ ክምሰል ኢተኣይዱ ሸርሐ።

ሰፊር ሹ ቢንግ እብ ጀሀቱ፡ ጀምሁርየት ሽዐብ ቻይነ - እግል ሕር ወገዘ ለአለበ ሰያሰት ካርጅ ወዋዴሕ መባጥር ኤረትርየ ክምሰል ተሐሸም፡ ክምሰልሁመ ዶር ኤረትርየ ዲብ አከዶት ሰላም ወመስኩብት ናይ እለ መንጠቀት እብ ዓመት ወቀር አፍሪቀ እብ ፍንቱይ ዐቢ ወምህም ክምሰልቱ ክም ተአምን አከደ።

ዲብ መዋጀሀት ወዚር ካርጅየት አሰይድ ዑሰማን ሳልሕ ሹሩክ ዐለ።

ፍንቱይ ወፍድ ጀምሁርየት ሽዐብ ቻይነ ሰፊር ሹ ቢንግ፡ ዲብ ወሬሕ ዲሰምበር 2023 ዲበ ወደዩ ሕድ ለሸብሀ ልቀእ፡ ክልኢተን ድወል ታርካይ ወእስትራተጅያይ ዕላቀት እግል አደቀቦት፡ ድድ ዐሚም ወዘሚት አፍካር ለወድያሁ ናይ ሕበር ንዳል ክምሰል ለአደቀበ ደማን ክምሰል በ ሻሬሕ ክም ዐለ ለልዘከርቱ።

አሰመረ፡ እድንያይት አምዕል ዓፍየት ትዘከረት

እድንያይት አምዕል ዓፍየት “ከደማት ዓፍየት ሐቀዬቱ” እበ ትብል ሰቀራት እብ ደረጀት ወጠን ዮም 8 ኣፕሪል ዲብ አsመረ ትዘከረት።

እተ መስኡሊን አቅሳም ውዛረት ዓፍየት፡ ወወካይል ዲብ ኤረትርየ ለሀለ መአሰሳት መነዘመት መጅልስ ቅራን ለሐድረወ መናሰበት፡ ዲብ ውዛረት ዓፍየት ናይ ዶሉ ሙዲር ዓም ቅሰም ዓፍየት ገቢል፡ ዶ/ር ዓንደብርሃን ተሰፋጽዮን እተ አሰመዐየ ከሊመት፡ ዲብ ወጠንያይ ሚሳቅ ወማክሮ ፖሊስ

መዋጥኒን ከደማት ብቀዕ እግል ልርከቦ ምን ወክድ እት ወክድ

ለትአከደ እድንያይ ዐገል ዓፍየት፡ ዲብ አሳስ መርዒት ዓፍየት ለትተንከበ ክምቱ እንዴ ሐበረ፡ ከደማት ዓፍየት እግል ልፍየሕ ወልጠወር፡ ከም ፍገሪቱ ሀዬ አትሳናይ መምርሕ ዓፍየት ዲብ ገብእ ልትከደም ክም ሀለ ሸርሐ።

እብ ሰዳይት ብዝሕት ከደማት ዓፍየት፡ ናይ ጠቢዐት ተቅዩር እግል ልምጻእ አትፋዝየት ወአደቀቦት መቅደረት አዳም፡ አዳላዮት መአሰሳት ዓፍየት ጥዉር፡ አደቀቦት መሻረከት ማዕየ ውብዕድ ሰትራተጅያት ክፋል ናይለ መምርሕ ክምቱ ለወድሐ ዶክተር ዐንደብርሃን፡ 70 ምእታይት ናይ ሽዐብነ ዲብ ቀበት 5 ኪሎምትር 80 ምእታይት ዲብ ቀበት 10 ኪሎምትር ክድመት ዓፍየት ረክብ ክም ሀለ አፍሀመ።

መቅደረት አዳም እብ ብዝሔ ወቅድረት ክል ሰነት እብ አርባዕ ምእታይት ዐቦት ትሰጅል ክም ሀሌት እንዴ ሐበረ፡ ፍድኢት 98 ምእታይት ወኑዕየት ሀዬ ዲብ 12 ክም ትወቀለት፡ ቅያስ ዐደዮ ሕማማት ከም ነቅሰ፡ ወመትነፋዕ ምስትርሓት ዲብ ብሩር ሐድ 80 ምእታይት ምን በጽሐ፡ ገሌ ምነ ትሰጀለት ዐውቴ ክምቱ አብርሀ።

ወኪል እድንያይ መነዘመት ዓፍየት ዲብ ኤረትርየ ዶ/ር ኖንሶ ኢጆፎር እብ ጀሀቱ፡ ዲበ ሐልፈየ 10 ሰነት ዲብ መንጠቀትነ እብ መሻረከት አንፋር ድወል ለለአደምዕ ሸቅል ክም ትሰርገለ እንዴ ሸርሐ።

ምን ሰነት 2000 አስክ 2020 ጌማም ዕምር አዋልድ አንሳት አፍሪቀ ምን 5 ዲብ 67 ክም ትወቀለ፡ ቅያስ ሞት እማት ሀዬ እብ ሐድ 33ምእታይት ክም ነቅሰ፡ ምን ሰነት 2000 አስክ 2017 ሞት ምንተሐት 5 ሰነት ለዓማሮም አጀኒት እብ 50 ምእታይት፡ ክም ነቅሰ፡ ምን ሰነት 2011 አስክ 2021 ዲብ አፍሪቀ ሐዳስ ዐደዮ ‘ኤች.ኣይ.ቪ/ኤይድስ’ እብ 44 ምእታይት ወእቡ ለትመጽእ ሞት እብ 55 ምእታይት ክም ነቅሰት፡ እተክምሰልሁመ እብ ሕማም ቲቢ ለትጀሬ ሞት እብ 26 ምእታይት ክም ነቅሰት እንዴ አብረሀ፡ እግል አከዶት እድንያይት ዓፍየት ገብእ ለሀለ ጅህድ ሐመደ።

ክል ሰነት 7 ኣብሪል ለትትዘከር እድንያይት አምዕል ዓፍየት፡ ዮም ዓመት እብ ደረጀት ወጠን እግል 28ይት ኢነት ትትዘከር ሀሌት።

አንፋር ምጅልስ አቅሊም ምግብ፡ እግል ሽዐብ እጅትመዓት ወደው

አንፋር ምጅልስ አቅሊም ምግብ፡ ዲብ ዮም 7 ኣፕሪል እግል ወካይል ሽዐብ ዲብለ ወደው እጅትመዓት፡ ምጅልስ ዲብ ዮም 16 ፌብርዋሪ 2024 ዲበ ሰርገለዩ እጅትመዕ እግለ ሓለፈዩ ቀራራት ወፊናታት ለከሰሰ ተወዴሕ ሀበው።

ዲብለ ለከሰሶም ጀሃት ተንፊዝየት አቅሊም፡ መስኡሊን ጀብሀት ወመሓብር ወጠን ለሐድረው እቱ ዲብ 8 ነኣይሽ ቃዓት ለገብአ እጅመዓት፡ ምጅልስ ዲብ ሰነት 2023 ለሰርገለዩ ወራታት ለከሰሰ ሸሬሕ ቀርብ ዲብ ሀለ፡ ዲብ ሓድር ሰኣላት ወጠለባት ሽዐብመ ተሀደገ እቡ።

መሻርከት ዲብለ ቀርበ ሸሬሕ ሐቀለ ወደዉ ሀድግ፡ ዲብ ወዘየት ጋዝ ለልትረኤ መታክል ሕዲነ ዐተሪ ጋዝ ሐል እግል ልትባሰር እሉ፡ ሚዛን ባኒ መራቀበት ወመታበዐት እግል ትግበእ እሉ፡ እኩይ ለሀለ አሸቀት መዲነት እብ ሽፋግ እግል ልሰኔ፡ መሻክል መዋሰላት ሀዬ እሀትማም እግል ልትሀየቡ ለልብል ወብዕድ ረአይ ትቀደመ።

ዲብ ደንጎበ አንፋር ምጅልሱ፡ ሽዐብ ፈዛዐቱ እንዴ ወቀለ አምን ባካቱ እግል ለአድምን እብ መቅሬሕ እግል ልሸቄ፡ እት ነዳፈት ድዋር፡ ሕፍዘት ማይ ወትርበት ክምሰልሁመ ገማል እብ መትአያስ እግል ልሻርክ፡ አጀኒት ወሸባብ እብ ቅየም መጅተመዕ እግል ልትረበው፡ እብ ዶልዶሊ ለልትረኤ ምን ሰልፍ ለፈግረ መዋዲት እግል ልትከረዕ ዶር ዋልዴን ወመረብየት እግል ልዕቤ። ክምሰልሁመ ዴራይ ለመድ ሀዳይ ምተሐት ዕምር እግል ልትሀወን እበትወቀለት እግል ልትሸቄ አትፋቀደው።

በኪት ዒድ አልፈጥር አልሙባረክ!

ክል ኦርቦዕ እብ ትግረይት ለትፈግር ሳምንታይት ጅሪደት

ዝያረት ወፍድ ሩስየ ዲብ ኤረትርየ

ክድመት ዓፍየት እግል እርከብ ሐቅዬቱ!

ዓፍየት አሳሲ ሐቅ ወድ-አዳም ተ። እለ ምን ገብአት መነዘመት ዓፍየት እዲነ እት ሰነት 1948 ረሰሚ ዲብ ደሰቱረ ወሰቀተ። እለ እት መዓል እግል ትውዐል ሀዬ ክል ዕዱ ዱለት እበ እግለ ትወጤ ወቅት ወርዝቅ እንዴ አትጣፍሐት፣ ሸዐበ ዓፍየት ገሮቡ ወዐቅሉ እግል ተአድምን እሉ ዋጅባቱ።

እብ አሳሰ ተቅሪር መነዘመት ዓፍየት እዲነ 140 ደውለት ዓፍየት ክም ሐቅ እንሳኒ እት ደሰቱረን ካትባቱ ምንመ ሀለየ፣ ገሌ ድወል ላቱ ሸዐበን ክድመት ዓፍየት እግል ልርከብ እት ዐመል እግል ለውዕላሁ ለሰዴ እት ቃኑነን ካትባቱ ኢኮን።

ተኣምርታሁ ሀዬ፣ ሐድ ሰር ምን ሸዐብ ዐለም በሀለት ምን ልውሕድ 4.5 ቢልዮን ሸዐብ አሳሰየት ክድመት ዓፍየት ረክብ ክም ኢሀለ ለመነዘመት እት ሰነት 2021 እተ አፍገረቱ ተቅሪረ ተአክድ። እሊ ተሐድያት እሊ እግል አብርሆት ቱ ከመ ስቅራት እድንያይት ምዕል ዓፍየት ሰነት ዮም ዓመት "ክድመት ዓፍየት እግል እርከብ ሐቅዬቱ!" ትብል ለሀሌት።

ዲብ እለ መደት እለ እብ ደረጀት ዐለም፣ ሐቅ ዓፍየት ወድሚንኣደም እት ለተአሰፍ ደረጀት እት ልትከሬ ገይሰ ሰበት ሀለ ለለትሻቅል ቱ። ለትፈናተ ሕማማት አዳም እብ እዴ ኖሱ ለአምጸአየ ልግበእ ወጠቢዐት ለሰበበቱ። እት አዳም ሞት፣ ምስክነ ወደማር ለአጀሬ ሀለ። ለእትለ በዞሕ ከፈፍል ዐለምነ ምዕልከ እንሰምየ ወእንርእዮ ለሀሌነ ናይ ከርሰ ወበረ ነዐር ወደግሽ ድወል ሀዬ፣ አግደ ሰበብ አልሀሸ፣ ሞት፣ ረብሸት ሐንገል ወመጺጸት እንዴ ገአ ለአተላሌ ሀለ።

ኤረትርየ ሐቴ ምነ "ሐቅ ብቅዕት ክድመት ዓፍየት እግል ክሉ" ለልብል መብደእ መነዘመት ዓፍየት እዲነ እብ ዐመል ሸቅየ እቡ ለሀለየ ድወል ክምተ ለዲብ አርድየት ሀሌት ሐቂቀት ኖሰ ትሸህድ።

ውዛረት ዓፍየት ሐቅ ዓፍየት መዋጥኒነ እት ዐመል እግል ተአውዕል መአሰሳት ዓፍየት ዶልከ እት ትወስክ ዲብ ክሉ ክም በጴሕ ዲብ ትወዴ። ወቅት ለአፍረዩ ቴክኖሎጂ መፈረጊ ሕማማት ዲብ ተአትኣቴ እት ወጀዶት ክድመት ዓፍየት ተቅዩር ብዙሕ ዲብ ተአመጽእ ትሄርር ሀሌት። መጦር-መጦሩ ሀዬ ሰነትከ ለትፈናተ ምህናት ዓፍየት ለደርሰ አዳመ ዲብ ተአድሕር ታመት ክድመት ዓፍየት እት ክሉ እግል ተአብጴሕ እት ጸገም ትሩድ ሀሌት። ፈድል እሊ ጸገም እሊ ሀዬ፣ ዮም ኤረትርየ ሸዐበ እት ሪም 10 ኪሎሜተር ክድመት ዓፍየት ለረክብ እተ ደረጀት ዲበ ባጽሐት ሀሌት።

ሰያሰት ሕኩመት ኤረትርየ ክለ ወራት ዓፍየት መዐየ ለአሳሰ እግል ትግበእ ክምበ ተአምን። መጅተመዕ "ክድመት ዓፍየት እግል እርከብ ሐቅዬቱ!" ለልብል መብደእ እት ዐመል እግል ልውዐል ሸዐብ ምስል ሕኩመቱ እንዴ ትመቅረሐ ማሉ ወነሐሩ እንዴ ከሰአ ሸቄ ወፍሬ ረክብ ምኑ ሀለ።

እብ መናሰበት እድንያይት ምዕል ዓፍየት 2024 መነዘመት ዓፍየት እዲነ ለሓለፈተን ልእኮታት፦

ሐምሌ ወፈዋኪህ ዲብ ምዕላይት ነብራነ እንዴ ኣቴናሁ ምን ሕማማት ንዳፈዕ

- ነፍስነ ትርድት ወዓፍየትነ ታመት እግል ትግበእ ሐረከት ገሮብ እብ ገበይ ንዝምት ኒዴ።
- ሐኪም ለኢቀረረዩ ደወ ንስአት ነፍስነ ከህላት ናይለ ደወ እንዴ ጠወረት ሓሪት ዶል ለደወ ናይ ሐዮት መቅደረትነ ሰበት ለአነቅስ፣ ሐኪም ለኢአዘዘዩ እነ ደወ ምን ንስአት ንትሐ'ጨር።
- ሕማማት እት አጊዳት እግል ልትፈረግ፣ ልትሳሬ ወልትከረዕ፣ ወቅት ንዙም እንዴ ወዴነ እት ሕክምነ እንዴ ጊስነ ምን ጽባቤሕነ ሓለት ዓፍየትነ ንድሌ።
- ዲብ አምዕል ክልኤ ሊትሮ ማይ እንዴ እንሰቴ ነፍስነ ጠላለተ ንሕፈዝ እለ።

ክድመት ዓፍየት እግል እርከብ ሐቅዬቱ!

ውዛረት ዓፍየት

7/4//2024

ኤረትርየ ፀሸዳሽ

ክል አርቡዕ ለትጠ'በዕ ጀሪደት

መዳልያይ፦

- መሐመድ እድሪስ

ለይኣውት ወአርተያት

* ዘህረ ዐሊ
* ፋጥነ ኣድም

ተለፎን፣ 121797/07121322

ፋክስ፣127749፣ ዕ.ሰ.ቡ፣ 247

ተውዝዕ ጀሪደት፣

ተለፎን፣ 200454

አትአመሮት፣

ተለፎን፣ 125013፣ ዕ.ሰ.ቡ፣ 1284

እት ኤረትርየ ዝያረት ሸቅል ወዴ ለዐለ ውቁል ልኡክ ፈደሬሽን ሩስየ አስክ ዐዱ አቅበለ

እት ኤረትርየ ዝያረት ወዴ ለዐለ፣ ናይብ ቃእድ ቅዋት በሐር -ናይብ አድሚራል ቭላድሚር ካሳቶኖቭ ለመርሑ ውቁል ልኡክ ፈደሬሽን ሩስየ፣ ቃይድ ሀይአት አርካን ቅዋት ድፈዕ ጀነራል ፊሊጶስ ወልደዮውሃንስ ወውቁላም ቅያዳት ዴሽ ኤረትርየ እንዴ ተለዉ፣ እት ዮም 3 ኣብሪል ዲብ አቃሊም ቅብለት ወግብለት በሐር ቀየሕ ለሀለ አካናት ዐማር ውብንየት ትሕትየት በጽሐ።

ለልኡክ ሩስየ እትለ ዝያረቱ እድንያይ መከረዩ ዋያራት ዐሰብ ወእት ድዋሩ ለሀሌት ሚነት፣ ጀዚረት ሐሌብ ወዲበ ለሀሌት መአሰሰት አትሳናይ ወሸቃይ ጅላብ ሚነት ዐሰብ ዲብ ዐሰብ ሰቂር ለሀለ መአሰሳት ሸርከት ጀለቦት ዓሰ ወመአሰሰት አፍረዮት በረድ፣ አካን አስነዮት ጅላብ ወዲን ጣቀት ውልዋል በርዐሶሌ ገንሐ።

እምበል እሊመ፣ ምስል ፈደሬሽን ሩስየ ውብዕዳት ሰብ-ሸርከት ሕበር እግል ልትሸቄ እቱ ለቀድር፣ ዲብ ዕዲ፣ ጢያ፣ ወገልዐሎ ለሀለ ፈርያት ሸርከት ዓሰ ወምዕሻግ ጅላብ፣ ብንየት ትሕትየት ሕፍዘት ወአፍረዮት በረድ ውብዕደት ምህመት ላተ ብንየት ትሕትየት፣ ክምሰልሁመ ተእሪካይት ጀዚረት ንክረ በጽሐ።

እት ዮም 4 ኣፕሪል ሀዬ ወፍድ ፈደሬሽን ሩስየ፣ አትሐዘዮት እቅትሳድ ዲበ በን ጀዛይር ሐራት፣ ሐስመት፣ ወማርሰ ግልቡብ እተ በጽሐ እቱ ወክድ፣ ተእሪክ ወአህምየት ለትራተጅየት ናይለ ባካት ለከሰሰ ተውዴሕ ተሀየበዩ።

እት ገደም ለሀለ መክተብ መርከዚ ቅዋት በሐር ዲበ በጽሐ እቱ ወክድመ፣ እግል ሕሸመቱ እተ ትዳለ ሕራብ ሻረከ።

እለ ዝያረት እለ፣ ክፋል ናይለ ዲብ ብንየት ትሕትየት፣ ጣቀት፣ ተዐዲን፣ ሐርሰ፣ ርዝቅ በሐር፣ ናይ አምን ወዐለከርየት፣ እተክምሰልሁመ መጃላት ብዕድ ፍንጌ ኤረትርየ ወፈደሬሽን ሩስየ እንብትት ለሀሌት ዕላቀት እግል ትደቀብ፣ እግል ዝያድ ረሸዶተ አርድየት እግል ትጥፈሕ፣ ፍንጌ ውቁላም ሰብ-ሰልጠት ክልኤ ለደውለት ለገብእ ናይ ጎማት ወመትባዳል አፍካር ወራታትቱ።

እትለ ዝያረት ቃይድ ቅዋት ጀው ኤረትርየ ሜጀር ጀነራል ተኽላይ ሃብተስላሴ፣ ቃይድ መርከዝ ተድሪብ ቅዋት ድፋዕ ሜጀር ጀነራል ረመዳን ዕሰማን አውልያይ፣ ቃይድ ቅያደት ምፍጋር ጸሓይ ብርጋደር ጀነራል አብርሃም ዐንዶም፣ ቃይድ ሀይአት አርካን ቅዋት በሐር ኮሎኔሎ መልኣኬ ተኽሌማርያም፣ ቃይድ ቅያደት ግብለት ሌተናል ኮሎኔል ጐይትኦም ኪዳነ ወመፈወድ ዓዳት ወርያደት ሰፊር ዘመዴ ተክሌ ሹርካም ዐለው።***

ለምን ዮም 28 ማርሰ ዲብ ሚነት ባጽዕ ዝያረት ትወዴ ለአሰመነት መርከብ ዐሰከርየት ቅዋት በሐር ፈደሬሽን ሩስየ- 'ማርሻል ሻፖሺንኮቭ'፣ እት ዮም 5 ኣፕሪል ምን ገጽ ፈጅር አስክ ዐደ ትሳርሐት።

ዲበ ገብአት እለ ዓደት ስርሐ፣ ሓክመት አቅሊም ቅብለት በሐር ቀየሕ አሰይደ አስመረት አብርሃ፣ ቃይድ ሀይአት አርካን ቅዋት በሐር ኮሎኔል መልኣኬ ተክለማርያም፣ ወመመቅርሓይ ሸቅል ሀይአት ሚናት ባጽዕ ወዐሰብ አሰይድ መንግስትኣብ ሓድራም ዐለው።

እትለ ሐድ ሳምን ለአተላሌት ዝያረት መርከብ ዐሰከርየት፣ አንፋርለ መርከብ፣ ድዋራት ባጽዕ ገዲመት፣ ተምሳል ሹሀደ ጥዋሎት፣ መትሐፍ አቅሊም ቅብለት በሐር ቀየሕ ፣ ጀዚረት ደሴ፣ ወጎርጉሰም እቱ ዝያድ ወዱ ዲብ ሀለው፣ ምስል ፈሪቅ ቅዋት በሐር ኤረትርየ ሀዬ ናይ ምስንዮት ትልህየ ኮብራት እግር ወደው።

ሐቀ እሊ ለምን ሄለል ኣፕሪል እንዴ አንበተ ዲብ ኤረትርየ ጀውለት ሸቅል እት ጠወርት ዕላቃት ክልኢተን ኤረትርየ ወፈደሬሽን ሩስየ ወዴ ለአሰመነ እብ ናይብ ቃይድ ቅዋት በሐር ፈደሬሽን ሩስየ - ናይብ አድሚራል ቭላድሚር ካሳቶኖቭ ለልትመረሐ ውቁል ልኡክ ፈደሬሽን ሩስየ፣ እት ዮም 6 ኣፕሪል ሳዐት 6:00 አስቦሕ ምን ወጠንያይ መከረዩ ዋያራት ባጼዕ አስክ ዐዱ ትሳርሐ።

ለልኡክ ዲብ ኤረትርየ እተ ጸንሐየን አምዔላት፣ ምስል ርኢስ ኢሳይያስ አፈወርቂ ዲብ አተረዶት ዕላቃት ክልኢተን ድወል ለአተንከበ ክልኣት-እጅትመዕ ዲብ ባጼዕ ወአሰመረ ዋዲ ክም ዐለ ለልትዘከር ቱ።

ምሴት 4 ኣፕሪልመ ዕፌ ዓዳት ቅዋት በርሐር ፈደሬሽን ሩስየ ዲብ ሲነመት ሮመ ቅዱም አምሰ።

እተ ውዘረእ ወብዕዳም ውቁላም ሰብ ስልጠት ሕኩመት ወጀብሀት ለሕደረዉ ዕፌ መፈወድ ዓዳት ወርያደት ሰፊር ዘመዴ ተክሌ፣ ለዕፌ ክፋል ናይለ ዕላቀት ኤረትርየ ወሩስየ እግል ትደቀብ ለገብእ ጸገም ክምቱ ሸርሐ።

ሰፊር ፈደሬሽን ሩስየ ዲብ ኤረትርየ ኢጎር ሞዝጎ እብ ጀሀቴ፣ ከልፍየት ናይለ ሐሸም እት ለአትኣምር፣ ለዕፌ ፍንጌ ኤረትርየ ወፈደሬሽን ሩስየ ዋውርት ለሀሌት ዕላቀት ለልኣተርድ ልእኮት ፍንቲት ለቡ ክምቱ ሐበረ።

ወጠንያይት ፍርቀት ዓዳት 'ስብራት'መ፣ ዲብ ዮም 2 ኣፕሪል እግል ሕሸመት አንፋር መርከብ ዐሰከሪ ሩስየ ዲብ ባጽዕ ዕፌ ክም ቀደመት ለልትዘከር ቱ።

ዐብደለ መ/ዐሊ (መዐልም)

ለህኩይ እናስ

እት ዘመን ሰኒ ቀዲም ቱ ልትደገም ለጸንሐ። ዎሮት እናስ ህኩይ እት ሐቴ መዲነት ምን መዳይን ጀርመን ነብር ለዐለ፡ እሊ እናስ እሊ እምበል ህኮት ወመሻገት ሐቴ ወቀይ ይዐለ እግሉ ልትበሀል። ክል ዶል እት ለአድኖኔ ክም ካጅል፡ ወእት ቀሴ ክም ግንዳይ ሌጠ ተአቀምቱ።

ሐቴ ነሃር እብ አከይ በክቱ እት ለአትማርር ወልትዐስ፡ ወፍንቲቱ ወፍንቲት ዋቅያም እበን እት ለሐሰብ ወክምሰልሆም ሸቅል እንዴ ኢልተምኔ ክምሰል ማላቶም ማላት እግል ልክማትት እት ልትምኔ ፈጅአት ክርን ልክየ ሰምዐ።

“እንተ እብ በክትከ ተአትማርር ለህሌከ። እብ ኢወቀይከ ትዑሰ ህሌከ”? ለትብል ክርን ሰምዐ። እግል እለ ክርን ልክየ ለሰምዐ ህኩይ እናስ እብ ድንጋጽ ለትሓበረዩ ሸዑር እንክር ማኑ ወገለበ ትዋለበ። እምበለ ልክያህ ክርን ለእብ በክትከ ትትዐስ ገብእ ህሌከ”? ለትብል ክርን ሐቴ ይአቀመተ።

አዜመ አትቃማቱ አተላለ፡ እሊ ኢኮን እግል ዎሮት ግንሐቱ ለኢትትረዴ ጅን እቱ ወድቀ ረአይ ክልኤ ዕንቱ። ገሮቡ እብ በሀጅ ወድየዕ እት ልትራጀፍ፡ “ምን ምን እንተ”? እት ልብል ትሰአለ እግለ እብ ረአየት ክልኤ ዕንቱ እት ምቀደሚሁ ለርአየ ለትብሀጅ ሱረት መአበይ።

ለእግሉ ረአ በዐል አከይ ሱረት መአበይ “አነ ሄይባይ ትዕስ አነ” በልሰ እቱ። ለህኩይ እናስ ምነ እግሉ ረአ ጅን እግል ልህረብ ሰተተ ላኪን በክት ሰከይ ከልአዩ፡ ፡ “ደሐንቱ ኢትፍረሀ አነ ፍክረት እበ ትረክብ እግል አሬኤካቱ” ቤለዩ።

ለህኩይ እናስ ሰኒ ትሐየረ፡ ፈርሀት ወበሀጅ ክምሰል ውልዋል ሰረፍረፊት ገሮቡ ክምሰል ፈንከት ሑብራቱ በድበድ ቤለ ምኑ ከአርዐደ።

(መመንሓይ ትዕስ) ላኪን ምን ስታቱ እንዴ ኢለአቀብል ክምሰል ምስኒዮት ወዴ ምስሉ አግቡይ ምስንዮት ቀፍረ ምስሉ። ለህኩይ እናስ ላኪን እግል ልእዘም ምኑ ትሐሰበዩ ወትከተለዩ። ላኪን ለጅን እብ ሐሰቦክ ወአጀሮከ ለእናስ እንዴ ኢልትሃለግ ክምሰል ኢለአዝም ምኑ እብ ድግማን አትአከደ እግሉ። ሰበብ ትዕሱ ወአትማራሩ እግል ልድገም እግሉ ትሐሰበዩ ሀቱመ እብ ጀሀቱ።

ለህኩይ እናስ ግድም ሰበብ ትዕሱ ኢወቀዩ ክምሰልቱ። እሊ ክምሰል ለአድኖኔ ወልትዐስ ዋዲሁ ክምሰል ሀለ እንዴ ኢልሐብዕ ደግመ እግሉ።

ላመ ጅን ፍክረት እበ ረክብ ወሜልካይ ማላት ለትወድዩ እግል ለአሰእሉ ክምሰልቱ አፍሀመዩ። “

ለጅን፡ “ደሐን እንተ እግልዩ ስመዕ ወእግለ አነ ለእብለካተ ፍክረት እት ዛክረትከ ሕፈዘ” ቤለዩ።

እንዴ አትለ ህዩ፡ ክምእኒ ቤለዩ እግለ ህኩይ እናስ።”እንተ ፈዳብ ሐኪም እግል ትግበእ እበ ለትቀድር ፍክረት እግለ ምህዝ እግልከ ህሌኮ። ምን እለ ዮም ወሐር ህዩ ማላት አዳም እንዴ ኢትትምኔ አዳም ማላትከ እግል ልምኔቱ” ቤለዩ። እግለ ፍክረት እንዴ ኢለአሰእሉ።

ለህኩይ እናስ ሰምዑ ሐቀለ ጸንሐ፡ “አነ እብ ክሱስ ሕክምነ አምር ሐቴ አለብዩ፡ እብ ኮፎ እንዴ ወዴኮ እግል አዳም እሳሬቱ”? ቤለ ክትሰአለ ሀቱመ።

ለመመንሓይለ ትዕስ እንዴ አትለ፡ “ልብ ክሬ እግልዩ፡ ፍላን ወድ ፍላን እብ ሕማም እብ ከሬሩ ለሐረግርግ ህለ። ሀቱ ልግበእ ወዐዱ እግል ሊሙት ክምሰልቱ አምራም ህለው። እንተ እቱ ትመጽእ፡ ወአነ እተ ዐደ ሕሙም እናስ እጸነሐከ። እግለ ሕሙም ነፈር ለዐራቱ እበ እትጀህ ረአሱ ግሱይ ሐቀ ሬኤከኒ እግልዩ፡ እሊ ሕሙም እሊ እግል ልሕዩ ክምሰልቱ አምር። እግል ሰልአለ ዶል ተአትጣቀዕ ወአነ ምነ እተ ግሱይ ለዐልኮ አካን እገይሱ፡ ወፈጀአተን ለሕሙም እናስ ለሐዩ። እንታመ ማላትከ ትከማትት። ለዐራት እበ እትጅህ እገሩ ግሱይ ሐቀለ ሬኤከኒ፡ እሊ ሕሙም እሊ እግል ልሙትቱ፡ እት ደዋሁ ኢትትዐብ። ፈርሀት ትግበእ ወረብሸት ህዩ ኢትርኤ እምበሌከ ላልርኤኒ አለብዩ። ክምሰል ሸሩጥ አነ ወእንተ ለእንወድዩ ላኪን ለፍክረት ክምሰለ እግለ እብለከ እት ፍዕል አውዕለ” ቤለ ለሄይባይ ትዕስ ጅን እግለ ህኩይ እናስ።

ለህኩይ እናስ ለትሀየበቱ ፍክረት እት ፍዕል አውዐለየ። አወላይ ሕሙም ወካልአይ ወሰአልሳይ እት ልብል እብ ሰዳይት ለጅን ክምሰል እሙን ሐኪም ዳወ ወማላቱ ጃቀፈ። ሰምዐቱ እት ክል አካን ክምሰል ፈዳብ ጠቢብ አሬመት ወአቅረበት። ደለ ቀጥፈቱ ረቢ ወተየ ሕሙም ህዩ እግሉ ሐመደ።

ለህኩይ እናስ ሐቀ እላመ አመል ህኮት ብዞሕ ይሐድገዩ። ሰበት ተአመረ ላኪን አዳም ምን ቅሩብ ወረዩም አስክ ቤቱ እት ለአውሀሌ እቱ እብ ሰዳይትለ መመንሓይለ ትዕስ ላቱ ጅን ማልዲ አከበ። ክምሰለ ለአትሐዜ ማል ብዞሕ ለሐልፉ ዐለ እብ ሀኮቱ። (ህኩይ ሸንቱመ ኢለአረይም እግል ለአውቄ ኢኮን) ክምሰለ ልትበሀል እብ ሐዲስ ፈለሰ።

ሐቴ ምዕል ምነ እቱ ነብር ለዐለ ሰኒን ለእግሉ ጃሜዕ ለዐለ ማል ሰበት ትከለሰ እብ ሕሙም እረክብ እተ ሱግ እት ለአንገዋጌ ክምሰል እሊ ለትከተበ እብ ክእኒ ለልትቀረእ እዕላን ቀርአ፡ “ወለት መልክ ፍላን እት ቀርቀረት ሞት ህሌት። እግለ ለዳዊ ለልትነየቱ ምን ማል እግል ልትሀየቡቱ። ክምሰሌሁመ ፍንቲት ቅረዲት ዝሕረቱ ተ” ሀየ! ሸፈጎ አርወሐት አሚረት ምን ሞት አንግፎ ወትምኔትክም ምን ማል ርኮቦ” ልብል ዐለ ለእዕላን።

እግል ረአየ ለአቀዩሩ። ለጅን ላኪን አጸበረዩ። “ክሉ ክሉ ኢትትዐብ ለአሚረት እግል ትሙት ቱ” ዐለ በሊሰለ ጅን። ለህኩይ እናስ ሰአየት እንዴ ኢበትክ እግለ ጅን አትሓለ፡ ላመ ጅን ረአዩ ኢቀየረ ወምግሳዩ፡ ሸት ቤለ እብ ኣቢ ከአጸበረዩ።

አዜመ ለህኩይ እተ መልክ እንዴ መጽአ፡ “ከአዜካኒ ለእግሉ ቴልከኒ ቀልከ ሳበት እቱ ህሌከ”? እት ልብል እግል አኪደት ሰአሉ አትሐደሰ።

መልክ “ኣቤ! ሐቴ ሸክ ኢትውዴ ቀል ምን ረቢ ዎሮት ቱ። አነ ማል ወመንሰብ ሐቀ ወለቼ እርእዩ። ሀተ እብ ክልኤ እግረ ሄረረት ምንዲ ገብእ ምራድ ታምምቱ” ቤለዩ። እለ ነሃር እለ ለመክሩህ ለመዱ እንዴ ሐድገዩ እምበልሀኮት ፍንጌለ መልክ ወለ ጅን ኬን ወእንሰር አወሀለ።

ሀቶመ ቀበሊት ለመልክ እብ እለ እወዴ ወሌሀ እወሰኩ፡ ወለ ጅን እብ ረአዩ ይእቀይር ክልምኖም ክእት ረአዩ ሐጠጠ። ለህኩይ እናስ እት ደንጎበ ሰአየት እንዴ ኢበትክ እግል እለ ለተሌ ፍክረት እግል ልፈክር ቀድረ፡ ለፍክረቱ ህዩ እተ እዝነ መልክ እንዴ ደነ አሰአለዩተ። ሀቱመ እብ ጀሀቱ ለአሚረት ትሕዩ እንዴ ኢኮን ሐቀ ሀተ ሐዩት፡ ሄድያየ ወዊርሳይለ ሮሻን አቡሀ ሀቱ ክምሰልቱ ገለዱ አትሐደሰ እግሉ።

እብ ድግማን እተ ጅን እንዴ መጽአ “ክሉ ክሉ ምግሳይከ ኢትቀይር ወረአይከ”? እት ልብል ምንመ ትሰአለዩ፡ ወእትሓለዩ፡ “በስ ለአሚረት ሐቀ ቅሩብ እግል ቲሙት ቱ” እት ልብል አጸበረዩ። ሐቀ እለ ለህኩይ እናስ እትለ ለተሌ ፍክረቱ ገበአ።

አርበዕ ምነ ከደምለ መልክ እተ አርበዕ እግረ ዐራትለ አሚረት ትትዐቀብ እተ ለዐለት ግሱያም ዐለው፡ ፈጅአተን አርብዒቶም ለዐራትለ አሚረት እብ ሻፍግ እግል ልቀዩረ ቀድረው፡ ወእብለ ለጅን በደል እብ እትጀህ እገረ ግሱይ ዐለ እትጀህ ረአሰ ኣትለዉ። እግል ሰልአሰ ዶል ህዩ፡ አጣቀዐ (ሰፈገ።) ክምሰል መጋለደቶም ህዩ፡ ለጅን እግል ልትሸነክ ሰበት አጅበረ እቱ፡ ለጅን እት ረአሱ መግለብ ወመጣለመት ሓሰል እቱ እት እንቱ ቅንጸት መትብእሳይ ቀንጸ።

እብለ ለጅን ጌሰ ወለ አሚረት ምነ እቡ ትሐረግርግ ለዐለት ሕማም ቅንጸት ሰኩብ ቀንጸት። ዐደ ብሸራት አሰናይ እግል አሕድ አስመዐው። በደል ሚ ዶል ትንፋስ ፈግር ህለ ልትበሀል ዐለ፡ አክራናት አሰናይነ ትሰምዐ።

ለጅን ላኪን እተ ወዲተ ህኩይ እናስ ሰኒ ትብአሰ ወትቀጸበ። “አነ እሊ እናስ እሊ እት ረአሼ መግለብ ከይነት ወመጣለመት እግል ሊዴ እቼ!? ምን ገብእ ወድየ ወለአምን እበ”!? እት ልብል ሐሩቀቱ እብ ድሁር ዎውቁል ሸርሕ ዐለ። እግለ ህኩይ እናስ ህዩ፡ እንዴ ትላከዩ ክምእነ ቤለዩ።

“እሰልፍ ዕምር ወዕማር እብ እዴ ረቢቱ። ላመ እንተ ትሰበብከ እግለ አርወሐት ለቀደረ በዲር ምን ረቢ ክቱብ ዐለ። ለውዲትከ ውዲት ከይነት ወመጣለመት ሰበትተ ጀዛሀ ሞት ሌጣተ። ሞት ተሐይሰከ ምንዲ ገብእ ግድም ርኢከ ህሌኮ። አዜ ፋጭል ምነ” ቤለዩ።

እት አካን ጸልመት ሸሜዕ ብዞሕ ለበርህ እተ እንዴ ነሰአዩ። ለህኩይ እናስ ገሮቡ እብ ፈርሀት እት ርጅፍ ሰከክሕ ገብአ። በደል እግል ብዕድ ልትረጄ ዐለ ረጀሁ እግል መንገፎ አርወሐቱ ገብአ።

ለጅን በዲሩ ጅንቱ ወሐር እት ጸልመት ወመስከብ ጅኑን ክምሰል አትሐጨረ እቱ ለህኩይ እናስ መስኪናይ ሓለቱ ምን ሰድት ዲብ መክረሀት ተዐዴት። እት ደንጎበ “ከላስ እምትሓን እግል እዴ እግልካቱ እቱ ነጅሐከ ምንዲ” ቤለዩ። ለእምትሓኑ ህዩ፡ ክምእኒ መሰል ዐለ፡ ለትወለዐት ሸምዐት እንዴ ሀበዩ፡ “እለ ሸምዐት እለ እግል ኢትቅሰን ሓፍዝ እተ። ሐቀ ቀስነት ምንኩ፡ ሐያትከ ምስለ እግል ተአክትምቱ” ቤልዩ ምስኪን ለኢልትብሀሉ እናስ።

ህኩይ ህዩ፡ ክምሰለ ትብሀለየ ወዴ ገብእ!? እትልትራጀፍ ለሸምዐት ቀስነት ወሐያቱ ምስለ ቅስነተ ክምሰለ በሀለ መመንሓይ ትዕስ ጅን አክተመት። ለእናስ ፈትያይ አርወሐቱ ዐለ፡ አርወሐት ህዩ እብ ወቀይ ትነጄ ወትትዐት እንዴ ኢኮን እብ መቃሸሸት ወምልህዮት አጅናን ኢኮን ለመሲረ ልትዐወት።

ምን አድጋመት አልማንዩ፡ ዴማት ሸበክት ሐብሬ።

“ዓያድነ ተአምርተ ውሕደትነ!”

መሐመድ እድሪስ

መጅልስ አምን ወለዛልም ቀራራቱ ድድ ኤረትርየ (12ይ ክፊል)

እብ ዶ/ር አሕመድ ሐሰን ድሕሊ

እግል መባዋር አሌሪከ በሊስ እግል ሂበት፡ ምነ ሱዛን ራይስ ዲብ ደንጎበ ለቴለተ ንቅጠት አምበቶት ለሔሳ ቱ።

ሀ. ዲብ ረአስ ሽዐብ ኤረትርየ ለትከረ መእከይ፡ አሜሪከ ለዐበ ታሪካይ ወስያስያይ መስኡልየት ክምሰል ትረፌዕ አሰልፍ ብሀላሙ ዐልነ። ገሌ ምኑ ምን እንረኤ፡

- ሐቀ ካልኣይ ሐርብ እዲነ፡ ሐቅ ተቅሪር መሲር ሽዐብ ኤረትርየ ኬደት።

- ዲብ ሰነት 1962 እግል ፌደራልያይ ቀራር እንዴ ሽዋበት ኤረትርየ ምስል አቶብየ ክምሰል ትትሓበር ወዴት።

- እግለ አቶብየ ድድ ሽዐብ ኤረትርየ ለተበዐቱ ናይ ደማር አርድ ሰያሰት እንዴ አየደት ሰዴት ወዲብ ፍዕል አውዐለት።

- ንዳል ተሕሪር ሽዐብ ኤረትርየ ምስል ክሉ እንሳንያይ መሻክሉ ዲብ ረአሱ ለጀረ ደማር ክምሰል ልትራየም ወዴት።

- ምን ሰነት 1989 አሰክ ወክድ ሕርየት ታመት ኤረትርየ 1991፡ እብ ገበይ ርኢስ አሜሪከ ለዐለ ጂሚ ካርተር ወሴድያይ ወዚር ካርጅየት ዲብ ቀድየት አፍሪቀ ሄርማን ኮሄን እንዴ ወዴት፡ ሀድግ አትላንቲ፡ ናይሮቢ ወለንደን ዲብ ትብል ሕርየት ኤረትርየ እግል ተዐንቅፍ ብዙሕ ጀርቤታት ወዴት።

- ክምሰልሁመ ዲብ ሰነት 2009 ኣብ ገበይ ምጅልስ አምን ድድ ኤረትርየ ኢዓድል ወኢቃኑናይ ቀራር ዕልብ 1907 ክምሰል ልትቀረር ወዴት።

ክምሰለ ልትአመር ኤለክትሪኖካይት ሽበከት ውክሊክስ ዲብ ዮም 29 ሰብተምበር 2009 ምን መክተብ ወኪለት አሜሪከ ለዐለት ሱዛን ራይስ ለረክበየ ምስጢራይት ወሲቀት እንዴ አሸረ ዲብለ ነሸረቱ ሐብሬ፡ ለድድ ኤረትርየ ለሐልፈ ቀራር ምጅልስ አምን፡ አሜሪከ እብ ዋይዲብ ለወዴቱ ክምሰል ዐለ ፈደሐ። ራይስ እግል ረአይ ርኢስ ኡጋንደ ሞሰቪኒ እንዴ አሸረት፡ “ምጅልስ አምን እብ ድወል አፍሪቀ እግለ ቀርብ ወእብ እተሓድ አፍሪቀ ለትትአየድ ቀድየት፡ ቀራር እግል ልትነሰእ እቱ ለልትቀደር እቡ ሽክ ክምሰል ይህለ ለሐልፈ ተጃርብ እኩዱ ቱ” እት ትብል ሽርሐት። ቡርኪናፋሶ ወኡጋንደ እብ ሕበር ሐቀመ አቅረበያሁ ብሪጣንየ እግል ተአይዱ ክምተ ፈረንሰ ረአሰ ክምሰል ተአደንን ወክምሰል ትትቃወም ሐበረት። ሱዛን ራይስ እንዴ አትሌት እግል ወዚር ሽኡን ካርጅየት ፈረንሰ ለዐለ ቤርናርድ ኮሽነር፡ እብ ገበይ ምጅልስ አምን ድድ ኤረትርየ ቀራር መኔዕ እግል ተአይድ እብ ቅሽሽ ሽቁት። እምበል እሊ፡ ሽበከት ውክሊክስ ዲብ ዮም 23 ዲሰምበር 2009 ዲብለ አፍገረዩ ሚስጢራይ ወሳይቅ አሜሪከ ዲብ ረአሰ ሰብ ሰልጠት ኤረትርየ መኔዕ እግል ቀረሮት አሜሪከ ለትወድዩ ጸገም ኮሽነር እግል ልሰዴ፡ ራይስ ሊከ ክምሰል ቀደመት እቱ እንዴ አሸረ፡ ኮሽነር ህዬ ዲብ ረአሰ ኤረትርየ መኔዕ እግል ቀረሮት እግል ለአይድ ክምቱ። ምናተ እግለ ዲብ ሶማል ጽቡጣም ለህለው ውላድ ፈረንሰ እግል ዐተቆት ናይ ኤረትርየ ሰዳይት ሰበት ለትሐዝዩ፡ እግል ገሌ

አውካድ እግል ልታኬ ክምቱ ክምሰል አከደ ፈደሐ። ውላድ ፈረንሰ አሲሪን እብ ሰዳይት ኤረትርየ ክምሰል ተዐተቀው ላኪን ፈረንሰ ዲብ ረአሰ ኤረትርየ መኔዕ እግል ትቀርር እግል ትሻርክ ክምተ ሐበረት። እበአማን ለለዐይብ መዋዲት ፈረንሰ!! ክምሰለ ልትአመር ደውለት ኤረትርየ ምን ፈረንሰ ረስሚ ጠለብ ክምሰል ቀርብ እተ፡ ምን እንሳንያይ ደሚር እንዴ ትበገሰት እግል ውላድ ፈረንሰ አሲሪን እግል ዐተቆት ትጻገም ዐለት። ምናተ ሕኩመት ፈረንሰ እግል ውዲት ሰኔት ኤረትርየ እብ ኢፋሉታይት ገበይ እንዴ አንተሀዘተ፡ እግል እስትራተጅየት አሜሪከ ጀግሐት። እሊ ናይ አማን ታሪክ እሊ ምን ርኢስ ፍራንኪን ሩዝቨልት እንዴ አስተብዴከ አስክለ ማሌ ለዐለ ርኢስ በራክ ኦባመ ለዐለው እዳራት አሜሪከ ሰኒ እንዴ ወደው ለለአሙሩቶም።

ሰበት እሊ፡ ሳብተት ወኪለት አሜሪከ ሰፊረት ሱዛን ራይስ እት አርወሐተ እግል ትሰሐቅ ሐዜት ምንገብእ፡ እለ ለከስሰ ቱ። ሐቃይቅ ታሪክ ባይን ሰበት ህለ ላኪን እግል አዜ ልግበእ ወእግል ምስተቅበል፡ እግል ዐቅል ናይለ ሐልፈው እዳራት አሜሪከ ለከስሰ ተጃርብ ክምቱ ሽክ አለቡ።

- ሰፊረት ሱዛን ራይስ ክምሰል ሳብተት ወኪለት አሜሪከ ዲብ ምጅልስ አምን ሰበት ዐለት፡ ምጅልስ አምን ምን ናይ መንጠቀት አው ክፈል ዐለም መነዘመት ጠለብ ሰበት ቀርበ እተ ሌጠ፡ እብ አሳስ ምዕራፍ ሰቦዕ ሚሳቅ መነዘመት ምጅልስ ቅራን ዲብ ረአስለ ገብአት ትግበእ ነፈር ድወል ቀራር መኔዕ እግል ለሓልፍ ክምሰል ቀድር ሰኒ ወአማን ተአምር ዐለት። እብ መባዋር ናይ አማን ወሓቂቀት ገዘ ለአለቡ አግቡይ ሌጠ ቀራር መኔዕ እግል ልሕለፍ ክምሰል ወጅብ ለቀርር ማዳት ዕልብ 39፡ 41፡ 42 ቱ ለህለ።

- ዲብለ ወክድ ለህይ እግል መነዘመት ውሕደት አፍሪቀ መሬሕ ለዐለት ሊብየ፡ ድድለ ቀራር ሰወተት ሌጠ እንዴ ኢትገብእ፡ ዶር ኤረትርየ እግል ልትህደግ እቡ ዲብ አጄንደትለ ዲብ ጃንዋሪ 2010 ለለአመሕብር ሙእተመር ሜርሐት እተሓድ አፍሪቀ ርትብት ዐለት፡ ሴምዓይ ኢረክበት ዲኢኮን እግል እተሓድ አፍሪቀ በክት እግል ልትህየቡመ ጣልበት ዐለት። እብለ ገበይ እለ ልትረኤ እት ህላመ፡ ናይለ ወክድ ለህለይ እዳረት አሜሪከ እብ ገበይ ወኪለ ዲብ ምጅልስ አምን እንዴ ወዴት፡ “ቀራር መኔዕ ድድ ኤረትርየ እብ በዳሪት እተሓድ አፍሪቀ ለመጽኣቱ” ብሂል ምን አማን ለሬማ ቱ። ዝያደት ህዬ እግል ሙእተመር እተሓድ አፍሪቀ ለዐንቀፈ ቀራርቱ።

- ቀራር መኔዕ ክምሰል ሐልፈ ሐቀ ሐቴ አምዕል፡ ለምን ድወል አፍሪቀ 28 ነፈር ለትከምክም መነዘመት ተጀሚዕ ሳሕል-ሰሕረ፡ ዲብ ዮም 24 ዲሰምበር 2009 ዲብለ አፍገረቱ ሽሬሕ፡ እግል ቀራር ምጅልስ አምን ሰቀት። ዲብ ሽርሑ ህዬ መሻክል እብ ንቃሽ ክምሰል ልትፈተሕ፡ መኔዕ መሻክል እግል ለአርሄ ራቴዕ ሕርያን ክምሰል ኢኮን፡ ኤረትርያመ እብ ሰበትለ ዲብ ቀራር ዕልብ 1907 ህዱግ ለህለ ቅደይ እግል ህዲግ ዱሊት ክምሰል ዐለት ወደሐ።

- ወኪለት አሜሪከ፡ ቀራር ምጅልስ አምን ዕልብ 1907 እብ ሽፋግ አው እብ ድመል ለትቀረረ ክምሰል ኢኮን ሽርሐት። እለ መክሐደ እለ ላኪን እብ ፍዕለ በሊስ ረክበ። ሰበቡ፡ ለኤረትርየ ትትሽኬ እብ ሐሰት ባይነት ዲብ ሙእተመር እተሓድ አፍሪቀ እግል ኢልትህደግ እብ ዐንቀፈተ። እብ ዎሮ እንክር ህዬ ቀራር ዕልብ 1907 ዲብ ዮም 23 ዲሰምበር 2009 እግል ልትቀረር፡ ጨቅጥ ወዴት። ለህደፍ ህዬ፡ እብ መናሰበት ሰነት ሐዳስ አው በዓል ልደት ክምሰል ገብእ እግል ልግበእ፡ ክምሰል ክሉ ዲብለ ሐልፈ ሰስ ዕቁዳት እብ እዳራት አሜሪከ ለገብኡ፡ እግል ሽዐብ ኤረትርየ ለትሰመመ ህያብ እግል ተህቡ ሰበት ሐዜት ሌጠ እንዴ ኢገብእ፡ ሙእተመር ሜርሐት እተሓድ አፍሪቀ እግለ ቀድየት እግል ኢልህደጎ እተ በክት እግል ክልአትማቱ ለዐለ። ለቀራር አሜሪከ እግለ ርሙጭ ለዐለ ዐሽመ ለፈድሕ እት ረአሰ ግብአቱ፡ እብ ብዕድ እንክር ህዬ ድድ ኤረትርየ እግለ ዐለ ናይ አሜሪከ ናይ ጻብኢት ደሚር ለለርኤቱ ለዐለ።

- ትሉሉይ አንዘመት እዳራት አሜሪከ፡ ምን ርኢስ ጆርጅ ቡሽ ዲብ ሰነት 1992 እንዴ አስተብደው “በሊስ ሰእየት” እብ ልብል አርእስ ዲብ ተማስ ሶማል ምን ልትወሐሎ ምን ብዕዳም ወለዐል ሱዛን ራይስ ሰኒ ወአማን ተአምሩ ዐለት። አሜሪከ ዲብ ሰነት 1994 እንዴ ትፈለለት ምን ሶማል ክምሰል ፈግረትመ፡ ሰሓፈት ኒውዮርክ ታይምስ ዲብ ናይ ዮም 7 ጁን 2006 ጥብዐተ ክምሰለ ሐበረቱ፡ ናይለ ወክድ ለህይ እዳረት አሜሪከ እብ ገበይ መክተብ ስለላህ (ሲ.ኣይ. ኤ.) እንዴ ወዴት እግል መናቢት ሐርብ ሶማል “ገለድ አከዶት ሰላም ወጋብሆት እርሃብ” እበ ትብል ስቅራት እት ትደርብ ወትሰልሕ ትረኤት። እሊ ለትበህለ ክሉ ክምሰል ኢትሰርገለ እለ ህዬ፡ እብ ገበይ ናይለ ወክድ ለህይ ንዛም አቶብየ፡ እት ሰነት 2006 ዲብ ሶማል ወራር ጀረ። ሰበት እሊ ናይለ ወክድ ለህይ እዳረት አሜሪከ ዲብ ሐባለኮት መሻክል ሶማል ለዐቤት መስኡልየትተ ለረፍዐት። ናይለ ወክድ ለህይ እዳረት አሜሪከ እብ ገበይ ምጅስል አምን እንዴ ወዴት እግል ኤረትርየ አረይ ናይለ ክሉ ለአጅሬቱ ጀራይም ሰበት ጀረበትመ መስኡልየት ለትረፌዕ ቱ።

3. ብሪጣንየ

ብሪጣንየ እግል ቀራር ዕልብ 1907 ዲብ አዳላይ ወቀረሮት ዶር ዛይድ ተልሄት። ወኪለ ዲብ ምጅልስ አምን ሰፊር ማርክ ልያን ግራንት፡ እግል መባዋር ዐዱ እብ ክእነ ለተሌ ሽርሐዩ።

1. “ዮም ብሪጣንየ እግል ቀራር ዕልብ 1907 ናይ 2009 እንዴ አየደት ሰውትት ህሌት። እግል እሊ መባዋር እሊ ለነሰአት እቡ ሰበብ ህዬ ኤረትርየ እግል ቀራራት ምጅልስ አምን ዲብ ቀድየት ሶማል ወጅቡቲ እብ ትሉሉይ ሰበት ትከይድ ቱ።”

2. “ እሊ ቀራር እሊ፡ ናይ መንጠቀት መነዘማት እተሓድ አፍሪቀ ወኢናይ ሕኩመት መአሰሰት ዐማር ኢጋድ እበ አቅረበዉ ጠለብቱ ለገብኡ።”

3. “ኤረትርየ እግል ሙስልሒን መትቃውመት ሶማል ክምሰል ትሳዴመ ‘መራቅባይ ሐሸም ሶማል’ እግል ምጅልስ አምን እሰባት አቅረበት እቱ።”

4. “ለጄሽ ዲብ ሶማል ብቆት ትሳድፉ ለህሌት ኡጋንደ፡ ዲብ እሊ ቀራር እሊ እግል ብጽሐት እግለ ወዴቱ ጸገም እግል ሐመዶት።”

5. “ምጅልስ አምን እግል እሊ ቀራር እሊ ሐቀለ ነሰአት፡ ሕኩመት ኤረትርየ ምነ ነሰኡ ለዐለት ኢቃኑናይ መዋዲት እግል ልብጠር ንትላኬ። 61

ፅንጃረ

ከልሹም መሐመድ

“ተእሪክነ ተእሪክ መትወራራሰቱ” ምናድለት መዓሾ ገብረመድህን

መዓሾ አዜ

ቀደም ሰር ዘመን ዲብ ስፉፍ ቅዋት ሽዕብየት ተሕሪር ኤረትርየ ለተሓበረት ሐቴ ምነ አርበዕ ናይ ሰልፍ ምናድላት አዋልድ አንሳት ተ። ምናድለት መዓሾ ምነ ዲብ ሰውረት ለተሓበረት እተ አስክለ እሊ ሃድል ምስ አዋልድ ውላደ ላተን ዊርሰት እማነት ዲብ ወራታት ወጠን ፍርርት ለሀሌት ምሔርባይት ተ። ምን ሰነት 1973 አስክ እለ መቃበለት ለወዴነ ምስለ ሰነት 2024 ዲብ እዕላም፣ ምሔርባይ ጄሽ፣ ምልክት አው ኦፐረይተር መክተብ ዐስከሪ፣ ቅስም ትጃረት፣ ውዛረት ካርጅየት ወለመስሉ ክምሰል ፈርድ ወመስኡለት እንዴ ገብአት ሽቁት ወአሽቁት። ሀተ ገዲመት ምናድለት መዓሾ ገብረመድህድ ታፍለ ትትበሀል። ዲብ ሰነት 1955 ዲብ ደቅምሐሬ ደምቤዛን ትወለደት፣ ንኢሽ ዲብ እንተ ሀዬ አስመረ አቴት። ዕምረ ሰነት ድራሰት ክምሰል ተመ ዲብ አስመረ ዲብ መድረሰት የመናዊ ለናይ ሰልፍ ድራሰተ አስተብዴት። ሐቀሁ ሀዬ ዲብ መድረሰት ሸዊደን አስመረ አስክ ሓምሳይ ፈሰል ሐቀለ በጽሐት፣ ምን ሳድሰ አስክ ሳምን ፈሰል ዲብ መድረሰት አግአዝያን ደርሰት። መጀለት አግእዞ ዕልብ 42 ለወዴተ ምስለ መቃበለት እት ዓሙድ ዕንጃረ እንቀድመ ሀሌኑ እሊቱ ዮም 3ይ ወናይ ደንጎበ ክፈለ ዱሉይ ሀለ፣ ከቅራአት በኪተት፦

መዓሾ ቀደም ንዳለ

እስትዕማር አባይ ተሐረረት። ለሐርብ ለሀይ ምነ ሐልፈ ሐሩብ ለትኬለመ ዐለ። ሐቀ ተሕሪር አፍዐበት ሀዬ ዲብ እምዐሚዴ ተክሊጥ እንዴ ወዴነ ሽዕብየት ምን በጠሎኒታት ዲብ በራጊድ ለዐቤት እቱ ወክድ ቱ ለዐለ።

ሐቀ ተሕሪር አፍዐበት ጄሽ ጀብሀት ሽዕብየት ምን ቦጦሎኒታት ዲብ በራጊድ ለዐበ እቱ ወክድ ቱ። ዲብ እምዐሚዴ ተክሊጥ ገብአ፣ መዓሾ ዲብ ብርጌድ 44 ትየመመት። ኢለን ለትብሀል መልሀየተ ሀዬ ብርጌድ 70 በጽሐየ፣ እምበሌሀንመ ዲብ እለ ወክድ እለ ብዝሓት አዋልድ አንሳት ዲብ ንዳል ፋግራት ሰበት ዐለየ ዕልብ አዋልድ ዲብ ዘይድ ገይሰ ዐለ። ለወክድ ለሀይ መዓሾ ምስለ ዐለ እተ ጅረሕ ምን ቅዋት ዲብ አጅህዘት ትወዘዐት። ዲብ ምልክት (እትሳል ራድዮ) በጽሐየ። እግል ድራሰት ኦፐረይርተር ሀዬ አስክ ሳሕል - ዜሮ ጌሰት። ዲቡ ክምሰል ደርሰት እምሀሚሜ በጽሐየ። ዲብ እምሀሚሜ መደት ሐሜር ክምሰል ጸንሐት ምስል ተሕሪር መዳይን አስክ ደንጎሎ ትቀየረት። ዲብ ደንጎሎ ሀዬ ናይለ ዲቡ ለዐለ ፈሬዕ እትሳላት (ምልክት) መስኡለት ገብአት። ከሽቅል ኦፐረይተር ሚ መስል? መዓሾ ክእነ ትወስፉ፦

ሽቅል ኦፐረይተር አው ምልክት ሰኒ ስዱድ ወመደጋግ ትሩድ ለጠልብ ሽቅልቱ። ኦፔረይተር ሐያት ናይ ሐቴ ውሕደት አው ተንዚምቱ እግል ልትብሀል ቀድር። ዲብ እሊ ሽቅል እሊ ጠበሽ ክምሰል ትቤ እትነ እብ ፈርሐት ትሳረርነ። እብ ሽፋግ ሰርነ እሳት ዲብ አትቃረሕ ወሰርነ በራሪድ ሻሂ ወአግዱር ነብረ ዲብ ታከዮት አቴነ። ለእተ ወክድ ለሀይ እግለ እንሰ ለፈርሐናሀ ዮም እግል እሽርሑ ይእቀድር። ማይነ እንዴ ተኬነ ለእብ ሰፍረ ዑጹፍ ለዐለ አምዓይትነ እግል ነአውክ ዲብ ንትረመጭ፣ አከሎታት እግል ነአብሽል ዲብ ንታኬ አመተ ኢተአመረት “የለ ትብገሶ!” ለልብል አዋምር መጽአ። ክሉ ቱኩይ ለዐለ አግዱር ዲብ ሞኦሻቱ እንዴ ባለሰነ አስክ አፍዐበት ትባደርነ።

ዲብ ባካት አፍዐበት ክምሰል በጽሐነ ጥያራት ሰበት መጽአየ ዲበ ሐጫይር ከተክት እንዴ ትላወሽነ ሓለፈናሀን። ላኪን ለጥያራት ዲብ ለትቀባብለ ቀዝፈያነ። ለናይ ጥያራት ዘብጥ ክምሰል ሐልፈ አዜመ ሄራርነ አስክለ ሀድፍነ ለዐለት አፍዐበት አተላለ። ዲብ ባካት አፍዐበት ለሀለ አብዓት ክምሰል በጽሐነ ሀዬ እግል ሐርብ ትዳሌነ። ዲቡ ሐቀለ ጸንሐነ ‘ሳዐት ሰፍር’ ክምሰል ተመት ዲብ መዐስከር አፍዐበት ሀጁም ሀረሰነ። ጽብሕ ምድር ሀዬ መዲነት አፍዐበት ሐረርናሀ ወሳሕል እብ ግዲደ ምን ገብአ። ሕነ ሀዬ ምን ደንጎሎ አስክ ፍልፍል ሰለሙነ አንሰሐብነ። ሐቀሁመ ዲብ ርሽመት ሰሜናዊ ባሕሪ ፈገርነ። ለወክድ ለኦፐረይተራት ዲብ ሰሜናዊ በሕሪ ዜሮ ሓደ ለልትብሀል ደብር ፈገርነ። ዲብ ዘበን ምልክት ለደቀበ ወለትሰደደ ወክድ ለእብሉ እሊ ዲብ ሰሜናዊ ባሕሪ ለሓለፍክዉ ወክድ ቱ። ዶል እግለ ዐስተር ለመሰል ደብር እፈግር ወዶልመ አስክ ፍልፍል ሰለሙነ እትከሬ። ምስል እሊ ክሉ ኮድ አው ምስጢር ልሰበር ምንኩ፣ እሉ እግል ተአሰኔ ሀላክ ለትርኤ እቱ ወክድ ቀሊል ይዐለ። ምስል እሊ ክሉ ሀዬ ሰእየት ለለአበትክ ቴለል እንሰሓብ ሀለ። ጀብሀት ሽዕብየት ምነ ሕሩር አራዲ ወመዳይን እንዴ አንሰሐበት አስክ ሳሕል ተአቀብል እቱ ለዐለት ወክድ ቱ። መስኡልየት ኦፐሬተር ቀሊል ኢኮን እግል ትስኩብ ወእግል ትሕሰብ ወቅት አለብኩ። ምን ወአስክ ደብር ዎሮ ትፈግሩ ወደብር ዎሮ ትትከረዩ። ፍልፍል ትትከሬ ከምን ሐዲስ ረአስለ አስክ ዐስተር ለለአንቀዕርር አድብር ትፈግር። እብአማን እተ ወክድ ለሀይ ለዐለት መራረት ዮም እግል ትሽረሐ ስዱድ ቱ፣

አምዕል ሐቴ ልትዘከረኒ፣ ከሳስ ዲብ እፈግር ወእትከሬ አብራክዩ ተሀላበአ። እበ ሰኩት ዲብ እትከሬ ከበር መኪነት ሳምዐት ሰበት ዐልኩ፣ ዲብ ገበይ አክረርኮ። ለመኪነት እንዴ መጽአት አው እግል ትንሰአኒ አው እግል ቲኪደኒ እንዴ እቤቱ እትለ ገበይ ለአክረርኮ” እቤሉ። እሊ ሀዬ መራረት ናይለ ዐልነ እተ ሓለት ለለርኤ ቱ። አነ ዲብ ተእሪክዩ ለይእትረሰዉ እሊ ወክድ እሊቱ። ሳዐት ክልኤ አው ሰለሰ ደብር እግል ትፍገር አው እግል ትትከሬ ምስል ኣው ከደን ለትመሳኔነ እቱ ወክድ እግል ኢበሉ እቀድር። ዮም እፈቅዱ ዲብ ሀሌኮ አዳም ዐልነ ወለ ሔዋን ኖሱ ለአትፈክረኒ። እትሊ ወክድ እሊ ክሉ ጄሽነ ወመምተለካትነ እንዴ አንሰሐበ ሳሕል ድሩይ ለዐለ እቱ ወክድ ቱ። ሕነ እበይነ ዲብ ግረ ከጥ አባይ ታርፋም ዐልነ፣ እሊ ሀዬ ምስለ ዲቡ ታርፈት ለዐለት ብርጌድ 44 እንዴ ገብአናቱ ምን ሳሕል ለመጽእ ለኣይክ ንትከበት ወአስክ ሳሕል እነድእ ለዐልነ። ሐቀ እሊ ክሉ ምነ ታርፋም እቱ ለዐልነ ግረ ከጥ አባይ አናመ ነቅፈ በጸሐኒ።

መዓሾ ምን ሰነት 1973 አስክ እሊ ሃድል ሑድ ኢናደልኮ፣ ዐቤኮ አዜዲ እግል ዓርፍ እንዴ ኢትብል፣ አስክ እለ ጀላብ ወጠነ ወሽዐበ ትከድም ሀሌት። ሐቴ ምነ ብዝሓት መሰል ሰኔት ናይለ ማሌ ጀላብ ወጠን ወሽዐብ ዲብ ልብለ እብ ክለ ሒለተን ለናደለየ ወዐውል ቃሊ ለደፍዐየ ምሔርበት ሐዋታተ እግል ኒበለ ሀዬ እንቀድር። እት ጀለ እለ ወጠን ርሕመን ለነሽፈ ከውላደን ለኢጣሰሰየ፣ እት ጀላህ ዲብ ዐድ ወካርጅ ክለ ዝሕረተን ለትብረዐየ፣ አዋልድ አንሳት ሀዬ ተእሪክን ዲመ ሕያይ ነብር። መዓሾ እብ ሰበት መሻረከት አዋልድ አንሳት ዲብ ትትሃጌ ክእነ ትብል፦

መሻረከት አዋልድ አንሳት ኤረትርየ እግል እውሰፈ ይእቀድር። በዲር ክለ ለመስኡልየት ለረፈዕ እናስ ሌጣቱ ለዐለ። ዲብ ንዳል ላኪን እሊ መሐለኪት እሊ ትናጨገ ወትባተከ። ኤረትርያይት አንሳይት መጦር እናስ ተብዐት ወዝያዳሀ ትሽቁ፣ ትናድል፣ ትትሓረብ ወእት ክሉ ትሻርክ። ወለት አንሳይት ክሉ እግል ውላድ ተብዕን ቅቱር ለዐለ ወቀይ ክምሰል ትሻርክ እቱ ገብአ። እሊ ሀዬ ዲብ ዘበን ንዳል ለወዴቱ ወቀይ ሰመዕ በሲር ቱ። ዲብ ኤረትርየ፣ እምበል መሻረከት አንሳይት ሰውረት ክሉ ረአሰ ወኢተዐወተት። እምበል መሻረከት ናይለ ሰር መጅመተዕ ላተን አንሳት ሀዬ ዮም ክእነ እት ሕርየት ወኢፈገርነ። ሀተን ዲብ ክሉ ሀለየ። ዲብ ቀድየት ወጠን ምን ኢሻርከ ሀዬ ለወጠን ወለሕርየትመ ወኢትረከበት። ሰበት እሊ ዶር አንሳት ምን ቀያስ ወለዐል ዛይድ ቱ።

ዲብለ ሰውረት ዲብ ክሉ ዐለየ። ዲብ ጄሽ አገር፣ ዲብ ዐሳባት፣ ዲብ ሀንደሰት ዲብ ሚካናይዘድ፣ ጀማሂር . . . ወብዕድ፣ ዲብ ክሉ መጃል እግል ወጠነን ቃልየት አርወሐተን ሰበለየ። ተሓረበየ ወአትሓረበየ፣ ክመ መስከነው መስከነየ ወክመ አስተሸሀደው አስተሸሀደየ። ዲብ ካርጅመ እተ ክምሰልሀ አነ እግል ዐጄ እንዴ ቤለየ እበ በን ናደለየ፣ ኤረትርያይት ምን ሚ ተርፈት። ዲብ ክሉ ሻረከት ወዲብ ክሉ ተዐወተት።

ሕርየት እብ ፈድል መሻረከት ክሉ ሽዐብ ኤረትርየ ወእብ ፈድለ ሰር መጅተመዕ ላተን አዋልድ አንሳት ዲብ ሰነት 1991 ሽፍር አቴት። እለ ሕርየት እለ እግል ትትሐፈዝ ወትንበር ዮምመ ክምሰለ ማሌ አዋልድ አንሳት ዶረን ዐቢ-ገዚፍ ክምቱ ለሐቀ ሕርየት ገብአ ንዳል መዳፈዐት ወሰያደት ወጠንመ ልሽሀዱ። ከሐቀ ሕርየት ዶር አዋልድ አንሳት ሚ መስል ወለናይ ማሌ ተእሪክ ልትወረሰ ሀለ እግል ኒብል እንቀድር ገብኤ፣ አዜመ መዓሾ እብ ሰበት እሊ ናይ መትወራራሰ ተእሪክ ንዳል ክእነ ትብል፦

አይወ ትወረሰ ወልትወረሰ ሀለ። ሰበቡ ሳወ ምን እንረኤ ዎሮ ምነ ዘበን ንዳል ገብኤ ለዐለ ተእሪክ ለተአውርሰ ወክሉ ኤረትርያይ ለተአሻርክ አካን ውርሰ ተ። በዲር እግል ንዳል እንዴ እምቤ ክምሰል ፈገርነ ክምሰል እሊ በክት እሊ ይዐለ እግልነ። ዲብ እናድልቱ ንትዐለም ለዐልነ። እግል መሰል ዲብ ሰነት 1973 ዲብ ሰውረት ክምሰል ፈገርነ ሕነ ዲብ ገረግር አስመረ እግል ክልኤ ሳምን ሌጠ ተዐለምነ ወዲብ ጄሽ ትወዘዐነ። ሐር ግራነ ለናደለየ አዋልድ አንሳት ምነ ናይነ በክተን ዲብ ሰኔ ጌሰ፣ ዲብ ሀይኦት ተድራብ ካፌ ተድራብ እንዴ ነሰአየ ልትወዘዐ ዐለየ። ዮም ላኪን ሳወ ዝያድ እሊ እንዴ ገብኦት እግል ክሉ ምዋጥን አንሱ ወተብዐቱ እንዴ ሐቅፈት እሊ ናይ መትወራራሰ ወቀይ ምን ግም ዲብ ግም ለአተላሌ እተ ሀለ። መሕበር ወጠን አዋልድ አንሳት ኤረትርየ እብ መቅደረቱ እሊ ለሐልፈ ተእሪክ እግል አውረሰት ዶሩ ቀሊል ኢኮን። ዲብ ክሉ መጃላት ተዕቢኦት ዲብ ወዴ ወምህሮ ዲብ ለሀይብ ዶር አዋልድ አንሳት ዲብ ሕርርት ኤረትርያመ ዝያደት ክምሰል ዘይድ ወለዐቤ ወዴ ሀለ። እሊ እብ መሕበር ወጠን አዋልድ አንሳት ዲብ ልዳሌ ዲብ ወላእል እዕላም በሀለት መጀለት አግእዞ ወሬድዮ ገብእ ለሀለ ተዕቢኦት እግል ኖሱ እበትወቀለት እግል ለአተላሌ ቡ። ሰበቡ፣ ናይ ዮም አዋልድ አንሳት ተእሪክ ቀዳምያት እግል ልውረሰ ወለአውርሰ ሴድያይ ወምህም ሰበት ገብኦ። እግልሚ ተእሪክነ ተእሪክ መትወራራሰ ሰበት ገብኦ።

ተመት . .

መዓሾ ምን ድማን 2ዶት

ፍሬ ካድም

ቴለል ሐርስ ምዴርየት ቅሮረ

ሰወር፡ አቤል በረኸት

ምዴርየት ቅሮረ፡ ሐቴ ምነ እብ ዝላም ስሕል ለልትሐረስ ኤራዲ ቅብለት በሐር ቀየሕ ተ። ሸዐብ እት ኣውለት ወስሕል እብ ስብክ ወስግም ለልትናበር እት ገብእ፡ ምን ድዋራት ምዴርየት ነቅፈ፡ አዶብሐ ወአፍዐበት፡ ክምሰልሁመ ምን ጀሀት ሕዱድ ሱዳን እት መሳክቡ ቀዳም እንዴ አትቃበለ፡ አመት ሐርሱ ወርዕዮሁ እተ ምን ወሬሕ ኦክቶበር አስክ ኣፕሪል ለሀሌት ዝላም ስሕል ለልግዕዝ ወለሐድር ቴ። ስሕፍዩን ቅስም ጀሪደት እተ ምዴርየት ዝያረት ሸቅል እንዴ ወደው፡ ምስል መስኡል ሐርስ ምዴርየት ቅሮረ፡ ሻብ ኣድም ሳልሕ ለወደወ መቃበለት፡ እብ ክሱስ ናይ ዮም ዓመት ሓለት ሐርስ ወዝላም ምዴርየት ቅሮረ ለወዴሕ ዲቡ፡ እለ ተሌ ተ፡ ቅራአት በኪተት፦

አሰይድ ኣድም ሳልሕ

ሰኣል፡ ምዴርየት ቅሮረ፡ ሓለት ሐርስ ዐግምት ወዝላም ለዐል ከአፎ ሀለ?

በሊሱ፡ እት ምዴርየት ቅሮረ እብ ዝላም ለሰቴ ወእብ ውሒዝ ለሰቴ ምድር እንዴ እንቤ እት ክልኤ እንከፍሉ። ለእብ ውሒዝ ለሰቴ አካናት፡ ክም መልዔት፡ ግምግም፡ ቅሮረ ባካት ሐብል ቀጢን ወቅራር ቀዩሕ፡ ገለብ-ሰግለ፡ ድልክ ወሀዳዩት እግል ንህደግ እንቀድር። እለ ምድር እለ ለወሓይዝ ምነ ውቁል አካናት ለመጽኡ ቴ። ኩሉ ግረሀ እለ ባካት ሀዩ እብ ወሓይዝ ሰቴ።

እብ ዝላም ለሰቴ ምድር ምዴርየት ቅሮረ ሀዩ፡ ወደግ አሰተን፡ መሰባር፡ ረሀየ ሕቃን፡ ደብር፡ ጭልሕምት፡ ቀፈል ወምዕዳብ ሀለ። እብ ዝላም ለዐል ለሰቴ ምድር ለሐርሱ ደማን አለቡ፡ ምን ሰነዋት ብዞሕ ሐቴ ሰነት ዘልም ወስኒን ዎሮ ሀዩ ደርብ-ሕድ ዘልም። ከለልሐሩሱ መብዝሑ ወክድ ሰበት በዴ፡ መሸጎ ምኑ። አውካድ ሀለ ለዝላም ሐቀ ሰቦዕ ሰነት ትመጽኡ። ለደማን ቡ ሐርስ ለናይ ዐግምት ቴ። ክል ሰነት ወሓይዝ ኣውሎታት ሰበት ሀለ እሉ፡ እቡ ሰቴ ወኢብዴ፡ ለእተዩ ልውሐድ ወልብዘሕ ዲመ ሀለ። መብዝሑ ምድርለ ምዴርየት ሀዩ፡ እብ ከረም ስሕል ቴ ለልትሐረስ።

ቀደም እለ መልዔት እብ ጀሪፍ ትትሐረስ ነብረት። ወለጀሪፈ እብ ሐጹር ለወሓይዝ እንዴ አሸከፍከ ገብእ ዐለ፡ እተይ ብዞሕ ለልትረከብ ምኑ ምድር ቴ። ርሕቡ አሰክ 5,000 ሄክታር ገብእ። ለኢትሐረስ ምድር ላኪን ምኑ ለፈዩሕ አካናት ብዕድ ሀለ። አውካድ ሀለ፡ መልዔት ኩለ ገጽ ሕድ እግል ትሰቴ ለኢትቀድር እቴ። ለሐርስ ዐግምትመ እተ ካድም ሐረስታይ ለአተንክብ። ማይ ክም ኢለሐልፍ ሰኒ አሸከፈዉ ምን ገብእ፡ አርደት ብዝሕት ለአሰቴ፡ ሐት-ሐቴ ዶል ላኪን ሰሩ ቴ ለሰቴ።

ሰኣል፡ እለ ምድር እለ እብ ከአፎ ልትሐረስ?

ለሐርስ እትለ ምዴርየትነ እብ አብዕረት እንዴ ኢገብእ፡ እብ ሰሉከት ቴ። ሰበቡ ሀዩ፡ ለምድርነ ድብብ ቴ። ሐጸት ሰበት ቴ፡ እብ አብዕረት እግል ትሕረስ ለልአትናይት ኢኮን። ደለ ጽናዕ ምድር ላኪን እብ አብዕረት እግል ትሕረሱ ትቀድር። 60 ምእታይት ምድር ምዴርየት ቅሮረ፡ እምበል መርያት ለልትሐረስ ቀሪም ቴ።

ሰኣል፡ ለልትሐረስ ምድር ምዴርየትኩም አክል አዩ ገብእ?

በሊሱ፡ እት ሰነት 2009 እበ ገብአ ማታር ወሸንሸን ምድር ቀሪም፡ እት ምዴርየትነ 32 አልፍ ሄክታር ምድር ሐርስ ሙቴር ቴ። እለ እግል ሐርስ ዱሉይ ወዲብ አዳም እግል ልትወዘዕ ለትከጠጣ ቴ። ላኪን ለልትሐረስ ምኑ ሐድ ቴ። ለአዳም እንዴ ጸብጡ፡ ሐቀሀ ማይ ውሒዝ ልግበእ ወዝላም ክም ኢረክብ ለአተክርሙ ወእብ ሐዲስ ለምድር ምስኪት (ሴሰባን) ልትገልበቡ። ሰለሰ ሰነት ዝላም ለቁበት ምኑ ሐረስታይ መሸግ ከዲብ ምድር ብዕድ ለሐርስ።

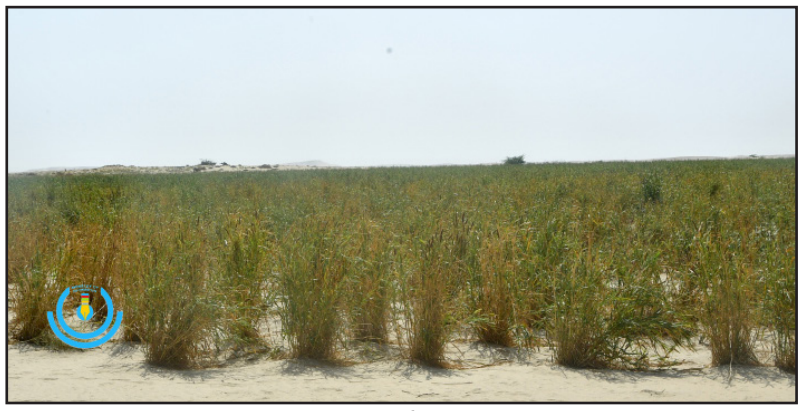

ሐርስ መልዔት

ለሐርስ ኖሱ ፈርግ ብዞሕ ብእቴ፡ ለናይ ጀሪፍ ሸቁካሁ ምን ገብእ እተይ ሰኒ ለሀይበኩ፡ ለናይ ዝላም ሀዩ፡ ደማን አለቡ። ሐረስቶት ምድር፡ ደነዲቴ ብርኩት ሰበት ልትረኤኩ፡ እለ ቀይም አዜ እተይ ሰኒ እግል ለሀብ መሰኢት ሀለ።

ሐርስ ቅሮረ ሀዩ ለናይ ቅራር-ቀዩሕ እብ ሕሊል ጋገት ቴ ለሰቴ ወእት ደረጀት ሰኔት ሀለ። ለሕሩሰ ሀለ ምድር እለ ምዴርየት ሐድ ምንማቴ፡ ለእተዩ ሰኒ ሀለ እግል ኢበል እቀድር።

ሰኣል፡ ለዐበ መታክል እት ሐርስ ዲብ እለ ምዴርየት ሚ ቴ ትብል?

በሊሱ፡ እትለ ምዴርየትነ እት ሐርስ ለሳድፍ አሸየእ ረኤነ ምን ገብእ፡ ለሐረስቶትነ እት ክል ምድር ፍንጡራም ቶም። ምን ምዴርያት ብዕድ እንዴ ትሼበውነ ለልሐርሶ ምን አምዳር ብዕድ ምን ሕሸክብ፡ ተቤሕ፡ ነቅፈ ወአዶብሐ እንዴ መጽኡ፡ ክል ሰነት እግል ለአንድፍ ወልግበብ ልትዕቡ። ወእብሊ መብዝሑ ለቀራይም ለአክርም ሀለ። እግለ ምድር ሐርስ ሀዩ፡ ለሸዐብነ እብ ኬወ ክም ሸቅዩ፡ ወለእብ ሕኩመት መጽእ እክል እብ ሸቅል ክም ረኩቡ ወዴነ። ምን ማርስ ደዓም ሀዩ ምድር እብ ግዋል ክም ሸቅዉ ወዴነ ወዮም ዓመት ለሰተ ምኑ እት ሓለት ሰኔት ሀለ።

ገሌ ክም ግምግም ለመስል ምድር ሐርስ ሀዩ፡ 1000 ሄክታር ገብእ፡ ወእብ ዝላም ወዐግምት ሰቴ። መልዔት ላኪን እብ ውሒዝ ተ ለትሰቴ - ዝላም ኢትነፈዕ ምስለ። እት ቀበት መልዔትመ ገሌ ሳቲ ዲብ እንቴ ለኢትሐረስ ምድር ሀለ። እለ ሰብኡ ለትአከረ ከለአክረመ ወሰሩመ ሴሰባን ለትገልበበዩ ቴ። ዮም ዓመት ምነ ሰእየት ሃይብነ ለሀለ ሐርስ ናይ ግምግም ወሐብል ቀጢን ቴ። እለ ምድር እለ፡ ምን ደምቦብየት ለልትከሬ ወሓይዝ ለልአሰትዩ ቴ። እለ ለትሐረስ ምድር፡ ደነዲቴ ብርኩት ሰበት ልትረኤኩ፡ እለ ቀይም አዜ እተይ ሰኒ እግል ለሀብ መሰኢት ሀለ።

ሐርስ ቅሮረ ሀዩ ለናይ ቅራር-ቀዩሕ እብ ሕሊል ጋገት ቴ ለሰቴ ወእት ደረጀት ሰኔት ሀለ። ለሕሩሰ ሀለ ምድር እለ ምዴርየት ሐድ ምንማቴ፡ ለእተዩ ሰኒ ሀለ እግል ኢበል እቀድር።

ሰኣል፡ ለዐበ መታክል እት ሐርስ ዲብ እለ ምዴርየት ሚ ቴ ትብል?

በሊሱ፡ እትለ ምዴርየትነ እት ሐርስ ለሳድፍ አሸየእ ረኤነ ምን ገብእ፡ ለሐረስቶትነ እት ክል ምድር ፍንጡራም ቶም። ምን ምዴርያት ብዕድ እንዴ ትሼበውነ ለልሐርሶ ቶም። እለ ምን ምዴርያት ነቅፈ፡ አዶብሐ ወክፋል አፍዐበት እንዴ መጽኡ እንሰር ለልሐርስ አዳም፡ እተ ሸቅል ኬወ ገጽ-ሕድ እግል ትርከቡ ሰበት ኢትቀር፡ ወሐርመ ሐብሬ እንዴ ሀብካሆም ምስል ሕረሶ ወምስል ብተኮ እግል ኢቲበሎም ፍንጡራም ገብአው። እለ ዎሮት መሐልከ እት ሐርስ ገብእ ለሀለ ጋር ቴ። መሰለን፡ እለ መንጠቀትነ መትፋረዩት አንበጣ ተ። እተ ወክድ ለአንበጠ ልትረኤ እቴ፡ ነሐር አዳም ለአትሐዜከ። ሐርስ ሀዩ ክልዶል እት ረአሱ እንዴ ሐደርከ እብ ኖሰከ ወእብ አዳም ብዕድ ኢካፍሐከ ምኑ ምን ገብእ፡ ሔዋን ከደን ወዐድ ሰኔ እቡ። እሎም ምን ምድር ብዕድ እንዴ መጽአው ለልሐርሶ መዋጥኒን፡ እት ሳምን እንዴ ሐርሰዉ ጌሰው ምኑ ምን ገብእ፡ ግራሆም ምን ቴ ለልዐቅቡ፡ ለሸጋብ እተ ገወውር ለሓድራም ተርፍ ሰበት ሀለ፡ እተ ሸቅል ንትሀነእ ሀሌነ።

ለሸቅል ረኤካሁ ምን ገብእ፡ ዎሮት ገርሀቴ ለሐርሰ ወገይሰ ምነ፡ ሐቀሀ ለእክሉ በቅለ መኢፋሉ፡ እት ሚ ደረጀት ሀለ፡ ሀረሞ ብእቴ መኢኮን፡ ሐቀሃመ ዐቂብ ምን ንዋይ ወዴቶት ከደን ሰበት ለአትሐዜዩ፡ እሊ አሸቃል እሊ ለሐረስቶት እብ ተማሙ ሰኒ ታብዕዉ ሀለው እግል ቴበል ኢትቀድር። ለሸዐብ እንዴ ትከምከመ እት ሐርሱ ወሐርስ ጸሩ እንዴ ትዝዘመ ከድም ሀለ እግል ኒበል ይእንቀድር።

አንበጠ ዶል መጤነ፡ ምስለ ሕኩመት ለነድአተ ዲብነ ሰዳይት ውዛረት ሐርስ፡ ለአዳም ለሓድር ለዐለ እቡ ትከሰአነ ከለወራር አንበጠ አፍሸልነ። ወእብሊ እግል አዳም እክል ወእግል ንዋይ ወሔዋናት ከደን ሀዩ ሰዐር ወፈርነ። ውዛረት ሐርስ ሀዩ እትለ መጋብሀት አንበጠ ምን አሰመረ፡ እት አቅሊም ቅብለት በሐር ቀየሕ፡ አሰክ እት ደረጀት ምዴርየት ምስል ሰበት እንበጥር፡ ለዐበ ዶር ተአገዴ ሀሌት። መካይን ወደወ ሀዩ ዋጅድ ምስልና ቴ። ከለአንበጠ ምድረት እንዴ ኢወዴ ነአበድዩ ሀሌነ እግል ኢበል እቀድር። ወለወራሩ ሀዩ ዲመ ሀለ ምስልነ፡ ምን እለን ለሐልፈየ 20 ሰነት አንበጠ ለኢትረአ ዲበ ሰነት ይዐለት። ለአንበጠ ሀዩ እክል ሌጠ ኢኮን ለአበዴ ለሀለ፡ ሰዐር ለአበዴ ወንዋይመ ለምድር ለሀቴ ምዩይ ዲቡ ምኑ በልዐ ምን ገብእ፡ ደልፈአ ወሕማማት ብዕድ ወዴ እቴ ሰበት ሀለ፡ ሰብ ንዋይ ወግረሀ ምስል ቶም እተ ሐብሬ ናይ አንበጠ ወበዳሁ ለሳዕዱነ።

ሰኣል፡ ሚ ትዘርኡ፡ ወዘርእ ሕሩይ ሚ ትባስሮ - ምስል ዶር ውዛረት ሐረስ?

በሊሱ፡ እለ መልዔት እት መደት ቀዳሚት መሰደር ግጥን ዐለት፡ ላኪን እሊ ሸጋብ ሰበት ለሐዜ ወመዳሊት ትወዴ እሉ፡ እግል ልግበእ ወቀድረ። እትለ መልዔት ለኢትበቅል ሓጀት ኢሀሌት፡ ማሼለ፡ ብልቴብ፡ ባምየት፡ አደንገል ወፉል ኩሉ በቅል። ማይ ሌጠ ለአትሐዘዩ። ሸዐብ ለላምዱ ላኪን፡ ብልቴብ ቴ። ጡጥ'መ ወአብቀለዉ ዐለው ላኪን፡ ሱግ ሰበት አለቦም እንዴ ትናየተው እግል ልዝርእዉ ኢቀድሮ።

ሰኣል፡ ዘርእ ሕሩይ ሀዩ ሚ ትባስሮ ሀሌኩም?

በሊሱ፡ ዘርእ ሕሩይ እብ ውዛረት ሐርስ ለትፈናተ እክል መጽእ ዐለ፡ ለአጅናሱ ላኪን ምስል ጀው ናይ እሊ ምድር ኢናስብ። ብልቴብ ጋሸ-በርከ፡ ሐጋት ወሐመልማሎ መጽአነ ዐለ። ሰኒ ቴ ወግምቦሁ ዐቢ ቴ፡ ላኪን ምስል ሓለት ናይለ ምድርነ ኢገይሰ። ከለሕሩይ ዘርእ እንሰር ምን ቀበትለ ምዴርየትና ቴ ራክባሙ ለሀሌነ። ሐረስቶትናመ ሰበት ለአሙሩ፡ ዘርእ ወጂብ ምን ቀዳሞም ለአከቡ ነብረው ወሀለው። ብልቴብ ቅሮረ ወባካቴ ብቀለቴ ዐባይ ወአፍረዐት ብዞሕ ለባ ተ፡ ለናይ ጋሸ ወዐንሰበ ሀዩ ዎሮ ፈራካዩ ቴ፡ ከለፈርግ ወእተይ ሰኒ ምን ዘርእ እለ ምዴርየትነ ክም ቴ ኣመሮት ለአትሐዜ። ዘርእ ውዛረት ሐርስ ወለዘርእ ናይለ ሐረስቶት፡ ለሕሩይ ዘርእ ወድ አሰል ናይለ ምድር እግል ልግበእ ቡ እንብል ወዲብ ሐልሐሌ እንዴ ትገኸሐ እግል ለአቅብለነ እንጣልብ ሀሌነ። ለአጅናሰለ እክል እግል ልነውያ ክም ማሼለ ወብዕድ አዝረአት እግል ልትለመድ ተዕቢኣት እት ሐረስቶት እንወዴ ሀሌነ። እምበልሁመ ከዛን ካፍሽ ልትሸቁ ሀለ እትለ ረሃበት ምለዐል አውጌት። እሊ ብዞሕ መሳሌሕ እግል ልትረከብ ምኑ ቴ። ምተሐቴ ለሀለ ምድር ጀራዲን እግል ቴደዩ ልትቀደር። አዝረአት እግል ትነዊዕመ ልትቀደር።

ሕዱግ ስሌማን

ሸባብ

ምስጢር መትዐዋት ምስጢር ሕያት

ዶ/ር ዑመር ዑሰማን

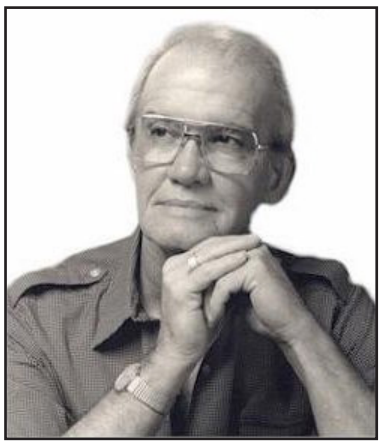

አግ ማንዲኖ፡ ዎሮ ምነ እሙራም ኬትበት እድንየ እት ገብእ፡ እት ዴረት ወለፍ ወጨቅጥ ሐያት ለከሰሰ መጃል ብዞሕ አክትበት ለከትበ ወተውዕያት ለሀበ፡ እግል ነፍሱመ ምን እሎም እት ለዐል ለሰሜናሆም ሓጃት እግል ለአፍግር ለቀድራ ቱ።

ከእተ “ምስጢር መትዐዋት ምስጢር ሐያት” ለትብል ክታቡ ምስል ቁርአቱ እግል ለአትአምር፡ ለልትሐልፍ ኢመስል መሐለኪት ሐያት እብ ከአፎ ሐልፈዩ ወእት ዐውቴ በጽሐ ለለርአሬ ክቱብ ቅዱም ዐለ፡ ከእት ክልኤ ክፋል እንዴ ከፈልነ እግል ንቀድሙ እክምቱ፡ ከቀራአት በኪተት።

ምን ተጃሪብዬ ክመ ፈሀምክዉ፡ ልብል አግ ማንዲኖ: ዎሮ ነፈር እት መባጽሑ/ሕልሙ እብ ኤማን ወአማነት ሐቀ ሽቃ ወኤተነ፡ ዐውቴ እት ለኢትጸበረዩ ወቅት ረክበ። እትለ እድንየ መፍቴሕ ለገአት ሓጃት ሕርያን ቱ። ዲብ እድንየ አብካት ሰበት ብነ ዲብ ፈሸል፡ ኢመትዐዋት፡ ጀሀል ወሕግላን ኬን ወእንሰር እግል ኒበል ኢወጅብ፡ ክሉ ወቅት ብዕድ ለሔሰ በክት ሀለ እግልነ።

እት አካን መቀርጫይ ጭገር አነ ወኦሮ ብዕድ ነፈር ግሱያም ዐልነ ልብል አግ ማንዲኖ። አነ እብ ሰበተ እት ክል ሰነት ለአቀረብክዉ እጅትምዓት እንዴ አተንከብኩ፡ እግል አዳልየ ሐሰብ ለዐልኮ ክታብ፡ እበ ምስለ መቀርጫይ እዳግም እት ሀሌኮ፡ ለምስልነ ለዐለ ነፈር እንዴ አንተብሀ ለአተንሴነ ዐለ።

ልብል አግ ማንዲኖ፡ ክመ እት ቀደም አዜ ለከተብክዉ አክትበት ወለወዴኩሁ እጅትምዓት ለሸርሐኩሁ፡ አክልሕድ ክም ቃኑን ጠቢዐት፡ ስሕበት ወፊዚክስ ቃኑን ዐውቴመ ምኒነ ፍንቱይ ኢለአምር። ክም መትነፈያትነ ሀዬ እግል ልንፍዑነ ወልድረሩነ ቀድሮ።

ሸፋገት እለ እነብረ ለሀሌነ ሐያት፡ ምን ሸፋገት በርሀት ክም ሸፍግ ጋብአት ሀሌት። ሰበት እሊ እግል መሻክልነ ቀሊል ወሻፍግ በሊሰ ለለሀይበ እግልነ አግቡይ ለአትሐዝያነ ሀለየ። እሊ ግሁፍ መጋይሰነ እግለ አግደ ወኔፍዐት ናይ በዲር ቀዋኒን ክም ኢነአንተብሀ እሎም ወዴነ ሀለ። ሁቶም ለምህም ወአግደ ቀዋኒን ጠቢዐት ምስልነ ወእትነ ሀለው። እብ ኢተዊሮም ምስጢር ጋብኣም ምኒነ ሀለው።

እለን ምህም ንቃዋ ለትሸሬሕ ሐዳስ ክታብዬ “ለዐባዩ ምስጢራት መትዐዋት” ለልብል አርእሰ እግል ሀበ የሐዜኮ። ብዝሓም ኬትበት አርእሰ እንዴ ኢለሀይቦ ክታቦም ለአንብቶ፡ አነ ላኪን ክምሰልሁ ኢገብእ እግልዬ። ለእብ 18 ሀገጊት ለተርጀመየ ወምን ለዐል 20 ሚልዮን ምነን ለትዘበያ አክትበቹ፡ አወል አርእሰ እንዴ ሀይብ ቱ ለከተብክወን ወምን እሊ ለመድ እሊ እግል እቀይር ሓሰብ የአምር።

ለእግል ልትመቀሰ ማጽእ ለዐለ ነፈር አሰክዬ ቅርብ እንዴ ቤለ! “ሓይሰ ማንዲኖ ቀደም አዜ ለከተብካሀን አክትበትከ ክመ መስለኒ መረ ተማም ተን። አነ ናይ ዕንታት ሐኪም አነ። እብ ሰበት ሸረፍ ነፍሰ እግል ብዝሓም መሻቂቹ አደርሶም። አሳሱ እብ ለኢትፈሀመ ሰበብ፡ እትሊ ናይነ ሸቅል ብዝሓም አንፋር ነፍሶም ቀትሎ። ሰበት እሊ አክትበትከ ደረሳዬ እግል አድረሶት ወመኪር እትነፈዕ እቦም” ቤሌኒ። አናመ ወተእተእ ዲብ እብል ናይ ሐምዴ በሊሰ ሀብኮ።

ቀደም ጊሰቱ አግ ማንዲኒ እንዴ ቤለ፡ ለሕርያን ትብል ክታብዬ ምለዐል ክሉ ክም ፍትያ ሐበሬኒ። አናመ ሰጋጄ ነዋኔኮ፡ ዲበ ክታብ ለሀይ እዬ ለከሰሰ ሓጃት ብዞሕ ክም ሀለ ሰበት ትዘከርኮ። እተ ወቅት ለሀይ ሀቱ ክእነ ቤሌኒ “እታ ሕርያን ለትብል ክታብከ ለሀለ ጠባዬዕ ናይ ምመስል ቱ። ምስል ክሉ ለዐለ እሉ መሻክል ዐባዩ ለአርእሱ ክቱብ እት ከትብ ዐቢ ኬትባይ እግል ልግበእ ቀድራ።

እንታማ ክመ ናዩ ክቱብ ምን ትከትብ ሰኒ ዐለ። ወለ እለ ምስለ መቀርጫይ ትትሃጀክ እበ ለዐልከ ክታብመ፡ ዲብ እሊ ክሉ ለእቤለከ አርእሰ ምን ተአተንክብ ሰኒ ዐለ ቤሌኒ፡ እብ ተውሳክ ሀዬ፡ ለተምሲልከ እተ ክታብ ለሸርሐዩ ቀዋኒን ወፍክርያትመ ምስለ ናይከ እግል ትትነፈዕ እቡ ተቀድር። ከቀደም እለ ለከተብካሁ ወለተሃጌከ እቡ አርእሰ እንዴ ወዴከ፡ “ምስጢር ዐውቴ” ለትብል እግል ሚልዮናት አንፋር ምን ብዙሕ መሻክል ለትባልሕ ጥውር ክታብ እብ ለሔሰት ወለ ቀለት ገበይ አዳሌ እግልነ” ቤሌኒ ከጌሰ።

አናመ ጭገርዬ ተማም እንዴ ኢሰኔ ለፍክረት እግል መርተዓዬ (editor) ሚሻል ራፕኪን እንዴ ደወልኮ እግል አስእሉ፡ ቤቹ ጊሰኮ ወለፍክረት አሰአልኩሁ ወተማም ትከበተየ።

‘ክሉ ዶል ደሀብ ለገአ በክት ሳድፈኑ፡ እትሊ ወቅት እሊ እብ ከከፎ እንጋብሁ ምህም ቱ። እተ መጽእ ወቅት እግል ንትዐወት አው ንፍሸል፡ እት ናይነ አግቡይ ወሚርሒት ሐያት ለአተንክብ’ ልብል አግ። አዜ ምስልከ ቁርአይ እምሕቡር ሀሌኮ። አዜ እሊ ፍንቱይ ሀጅክነ እብ ለሔሰት ገበይ ንትነፈዕ እቡ። መረ ምህም በክት ቱ፡ አድሕድ ንምከር።

“ፍብሪከት ከሊማት አቡነ’ ለልቡለ ቤት ሀሌኮ” እት ልብል ሀጅኩ ለአነብት አግ ማንዲኖ። እንተ ሀዬ፡ እትለ ቤቹ ጋሻዬ ሀሌከ። ለበዝሐ ወቅት አነ እግል እትሃጌ ቱ፡ እንተ ሓይሰ ጋሻዬ ሀዬ ሰመዕ። ምክር ዴቪድ ቶሩ እተ “ዋልደን” ለትብል ክታቡ ንዘክር። አብያትነ እት ጀው ምን እንበንዮም ሳክት ኢኮን፡ ዲብ ሐንቴሆም ላኪን አሳሰ እግል ንውዴ እሎም ወጅበኔ።

አዜ አብያትከ እግል ትብኔ ሌጠ እንዴ ኢገብእ፡ እሎም እግል ትንደቅ ለለአትሐዙከ ሓጃት እግል አከቦትመ እግል እስዴከ ቱ። እበ እሉ ሀይበከ ምክር ሀዬ እግል ክሉ ትምኔትከ እት አማን ዋድሐት እግል ቀየሮት ትዳሌ።

ክሎም ዓባዩ ምስጢራት ወበርናምጃት እድንየ እምበል “ሸቅል” ዐውል አለቦም። ቅድረትነ ክሉ ወቅት እብ ናይነ አግቡይ ሸቅል ቱ ለትትመዘን።

ቀደም ብዙሕ ሰኖታት ዲብ ቴሌቭጅን ምስል ስቲቭ ኤድዋርድስ ለልትብሀል ሰሕፊ ዲብ ሂውስተን መቃበለት ዋዲ ዐልኮ። ሀቱ አግደ ወቀደም አዜ ሱድፍቹ ለኢትአምር ሰኣል ትሰአሌኒ። “አግእለ ሐዳስ ክታብከ እግልዬ ሚ እግል ትንፈዐኒ ትቅድር” ቤሌኒ። ቅሩብ እንዴ ሐሰብኮ ክእነ እት እብል በለሰኮ እቱ። “ወለ ሐቴ! እምበል ደዋት ናይ ቀለም፡ ውረቅ ወመሳሚር እቡ ባዋረት ሀሌት። አዜ እንዴ ትዛቤካሀ ከቤት እንዴ ጊሰኬ ተማም እንዴ ቀረአካሀ ሐያትከ እት ዶሉ እግል ትትቀየር ሐቀ ትጸብርከ፡ ግሩሸከ ወወቅትከ ግምሽ አብዴከ። እንዴ ደጋገምከ እብ ቅረአት እግለ ዲብ እሊ ክታብ ለሀለየ ንቃዋ እት ዐመል ሐቀ ተርጀምካሀን ላኪን እግል ትክሰብ ቱ።” እቤሉ ልብል አግ ማንዲኖ።

ሐያት ብዙሕ ሐሸምት በ። ገሌ ምኑ ሸረፍ ነፍሱ፡ ምህናት፡ መባጽሕ፡ ማልየት፡ ሀዳይ፡ ውላድ ወፈርሐት እግል ንሰሜ እንቀድር። ለገአ ምኒነ ታምም አለቡ። ሚ ክም ነቅሰ ምኒነ ሀዬ ኖስነ ነአምሩ። ብዝሓም እግል ንቅሸሸ ምንመ እንቀድር፡ ነፍስነ እግል ንቅሸሸ ላኪን ይእንቀድርኒ።

እብ ሕበር ለእንወድዩ ሸቅል ቱ ለፋሪ እት ኢኮን፡ ናይ በይነ ካድም ርዝቅ አለቡ። ምን ህለ ገብእ እበይኑ ለነብር? ምን መሻክል እድንያ እግል ንትሓፈዝ እግል ንትሳዴ ወጅብ። መትሳዳይ ሰኒ ቱ። ክልነ ሰዳይት ተአትሐዜኔ። እት ሐቴ ድግም፡ ሊላን ሮዝ ለትበሀል ለተአትፋግዕ ወለት ዐለት። ዲብ ሸቅለ ዐውቴ ክም ሰአነት መትጋዳለ ምስል ከምረት ሌጠ ገበአ። ሰአየት በትከት። ዐውቴ በዴት ምነ። ሰልአሰ ከሊመት እግል ቲበል ክም ቀድረት ላኪን ክሉ መሻክለ ትባልሐ እግለ። ለሰለሰ ለቴለን ከሊማት ሀዬ “ሰዳይት ሐዜ ሀሌኮ” ለልብለ ዐለየ። ዎሮ መልሀዬ ክልዶል ለዳግመ እግልዬ ናይ አልበርት ወአልበርችት ለልትብሀሎ ሐው ድግም ሀሌት።

ዲብ 15 ክፈል ዘመን ዲብ ጀፈር ኑምበርግ ዲብ ንኢሸቶ ድጌ 18 አጀኒት ለዐለ እግለ ዓኢለት ዐለት። ሐዳድ ላቱ አብ ናይለ ዓኢለት፡ እት ምዕል ዐስርሰማን ሳዐት ዲብ ሸቄ መናበረቶም መርሖ ዐለው። ምን ውላድ እለ ዓኢለት ለብክር ወለአሰሩ፡ ዐቢ መባጽሕ ዐለ እሎም። ሀቱ ሀዬ ለምህነት ናይ አቡሆም እንዴ ደርሰው እት ለዐቤት ደረጀት ድራሰት ወመንበሮ እግል ልብጽሖ ቱ።

ልግበእ ደአም፡ አቡሆም ለከፈ ዕልም እግል ልርከቦ እት መድረሰት እግል ልንደአም እበ ለቀድር ግሩሽ ይዐለት እሉ። ሐቀ ረዩም ሀድግ ላኪን ለክልኦት ሐው በክት እንዴ ወደው፡ ለበክት ለበጽሐዩ እግል 4 ሰነት እግል ልድረሰ ወለ በክት ለኢበጽሐዩ ሀዬ እተ እኩይ ወመደረት ለቡ ሸቅል መዓድን እንዴ ሸቀ፡ ሑሁ እግል ለአድርሰ ትፋሀመው።

በክት ድራሰት እግል አልበርችት፡ በጽሐዩ ወድራሰቱ ጊሰ። አልበርት ሀዬ፡ ዲብ ሸቅል መዓድኑ ጊሳ። አልበርችት ዲብ ድራሰቱ ብዙሕ ዐወቴ ሰጀለ። ብዙሕ ማህየት እግል ትትረከብ ምነ ለትቀድር ምህነት እንዴ ጸብጠ ሀዬ፡ ሐቀ 4 ሰነት ዐዱ አቅበለ።

ዲበ ለመጽአ እተ ምዕል ሀዬ፡ ዐዙመት ገብአት እሉ። እተ ዐዙመት ክሉ ለልትበለዕ ወለልትሰቴ ትዳለ ወክሉ ዐድ ፈርሐት ገብአ። እተ ወቅት ለሀ አልበርችት ምን ናይ ሕሸመት ክርሲሁ እንዴ ቀንጸ እግለ ምን አጅሉ ነፍሱ ፍዘ እንዴ ወደ ለአድረሰዩ ሑሁ፡ ምነ ዱሉይ ለዐለ ሓጃት ዲብ ለአበልዑ ወለአሰትዩ ክእነ ቤለዩ።

“ሓይሰ ወፍቱይ ሑዬ አዜ ለበክት ናይካ ቱ! ኑምበርግ እንዴ ጊሰከ ለናይ ድራሰት ንየትከ እት አካነ አብጸሐ፡ አነ ሀዬ እብ ተረቹ እግል አድርሰካ ቱ!” ቤለዩ። ኣልበርት እብ ድህር ክርን፡ ኢገብእ! ኢገብእ! ቤለ፡ አርበዕ ዶል ለእግል ገጹ እዋልልት ለዐለት እንብዑ ዲብ ሻልት። ሐቀ ቅሩብ ሀዬ አዜ እግል እድረሰ ይእቀድር፡ እበ መሪር ናይ 4 ሰነት ሸቅል መዓድን፡ ዓጭሞታት እደዬ ሱብር ሀለ፡ ክሉ ገሮብዬ ኢሸክሉ ጸብጠ ከሀለ። እዴ ማንዬ ሀዬ ጅርሕት ሀሌት። እሊ እሉ ተአበለዐኒ ወተአሰቴኒ ለሀሌከ ክም ፈርሐቹ ሑቴ ዶልመ እግል እብለሰ እግልከ ኢቀደርኮ። ግድም ግረ እለ፡ ሓይሰ ሑዬ እግል እድረሰ ይእቀድር” ቤለዩ። አወላይ ክፋል እትለ ተምም፡ ካልኣይ ክፋል እትለ ትመጽእ ሳምን ታብዕዉ።

ሐዘን ወግርመት

ኬትባይ = ያሱናሪ
ተርጀመት = ዩሰፍ እድሪስ አሚር

8ይ ክፈል

ኡኪ፡ ኡቱኩ ሐቆ ክልኡት ሸሀር ለወለተ ክምሸፍዐት። ከናይን ሰካብ እንዴ ነሰአት ለወዴተ ጀርቤ እንትሓር ፈቅደ። ኡቱኩመ እለ ሓድሰት እለ ለፈቅደት መሰለከ?

እም ኡቱኩ እሊ አክበር እሊ ዶል ሀበቱ እት ልሰዔ አሰክለ ዐራተ ጌሰ። ሀተ እመ ምን ገበይ ኡኪ እግል ተአወልዋ ሰበት ጀብረተ፡ እግል ተአንትሕር ቀረረት። ሐር እመ እግል ኡኪ ትላኬት ዲበ። ኡኪ ሀዬ እለ እግል ልራዔ ምሰለ ግሱይ እት እንቱ ገሌ አምዔላት ሓለፈ። እተ ወቅት ለሀይ፡ እብ ሰበብለ ትነሱኡ ለዐለት የም አለቡ እበር ሓብጣም ወእት ዕጫይ ወእመናይ ብዱላም ለዐለው ክልኡት እገረተ፡ እምበል ዕርፍ ጫቅሞም እለ ዐለ። ኡም ኡቱኩ ሀዬ ዱርከ እተ ከሸነት እንዴ ጌሰት ከእብ መናዲል ሕፉን ተአተቃብል ዲበ ዐለት። ኡቱኩ ሀዬ እምበለ ብላይለ “ኬሙኖ” እብ ብራቀ ዐለት። እተ ወቅት ለሀይ ወለት ዐስር ሰቦዕ ሰነት ዲብ እንተ ለክልኡት መጋባተ ሓምላም ወትኩማም ሰበት ዐለው፡ እብ ሰበብለ ሕገን ምን ቅያስ ወለዐል ሐብጠው። ከዶል ለእብ ደቅብ ጨቅመን እላተ፡ እደይ ኡኪ እብ ፍንጌ ክልኢቱ መጋባተ ልትሸልተፍ ዐለ። እመ እተ ኢተሀሌ እቱ ወቅት ለነፍሰ ለተአብዩ ማየታት ምነ መጋባተ ሻልቱ ወማሰሱ እለ ዐለ። ወለ እብ ክጅል ወረሕመት ምነ ዕንታቱ ልትከዔ ለዐለ አናብዕመ ዲብ እሊ ማየታት እሊ ልትሓበር ዐለ። ለመጽአትመ ትምጸእ እግል ኡቱኩ እግል ኢልእደም ምነ ወእግል ለአድሕነ ክም ቡ ነፍሱ ሰበት ጀብረቱቱ ክምሰልሀ ወዴ ለዐለ።

ለከናፍርለ ሻበት ሕብር ቢጫይ ለብሰ። ኡኪ እም ኡቱኩ እተ ከሸነት እንዴ ገብአት ከእብ ብካይ እት ነሰቅ ሰመዐ ዐለ። እብ በይነ እንዴ ገብአት እተ ቀደምለ እሳት ባርከት እት እንተ፣ ክምእነ ትብል ጸንሐቱ።-

- እግል ቲሙት ቱ። እግል ቲሙት ቱ!

- ዳእመን ትፈትየ ዐልኪ። ጀላበ እብ ኩለ ሒለትኪ ወደቅብኪ ከደምኪ!

እተ ዶል እሊ እም ኡቱኩ ለእዴ ኡኪ እብ ኩለ ሒለተ ጨቅመተ ወጠላቀ አቤት።

- እንታመ ሐቴ ኢገሰርኩ መንባዬ ኡኪ። እንታመ እለ ገሰርከ እተ አለቡ።

ኡኪ ምሰል ኡቱኩ ዲበ ዐራተ ግሱይ እት እንቱ አሰክ ዕንታተ በል ተአብል ሰልአሰ አምዕል እምበል ሰካብ ወዕርፍ ሓለፈ።

- እትወጀዕ ሀሌኮ። እትወጀዕ ሀሌኮ!

ኡቱኩ ለዕንቴታተ እት ለአንጨዋርሐ፡ ምን ክትርለ መጸጸት ትትረመጭ ወትራግጽ ዐለት። ወለ ገጸ ወለነሐረ እግል ተሐራፍጭ ተሐዜ ለሀሌት ትመሰል ዐለት። ወለዕንቴታተ አሰክ ኡኪ ለአቀምተ ዐለየ።

- ላለ፡ ላላ፡ ክብ በል። ምን እለ አካን ኬን ትወርኬ።

ክልኡት ሐኪም እበ ለእለቦም ሒለት እንዴ ትሳደው አድሐነወ። ኡኪ ሀተ ለደሐነት እቡ እብ ፈድለ ሀቱ ለወደየ እለ መራዐየት ክምተ ለአምር ዐለ።

እም ኡቱኩ ላኪን፡ እለ ሀቱ ለወደየ እለ ዕናየት ዱግምተ እለ የዐለት። ምናተ ኡኪ፡ ኩሉ ለሀይ በታተን እግል ልትረሱዑ ለኢቀድር ተየልልቱ ለዐለ። እብ ዋድሕ ለረአዩ ወአሰክ እለ ልርእዩ ለሀለ ጋር ዐለ።

ምን ኬን ገሮበ ለእት ፍንጌ ክልኤ እዴሀ ባልሱ ለዐለ፡ ወለክልኡት መጋብ ለእት ፍንጌ ሞት ወሐዮት ዐለው፡ ለክልኡት መጋብ ለእግል ረዩም ወቅት ጫቅሞም ለዐለ፡ አዜ እግል መረት ካልኣይት ልርእዮም ሀለ። ሐቆ ዕስረ ሰኖታት። ኡቱኩ ለመደወኖታትለ ኣክር ሰነት እግል ትሰመዕ እተ ማጽአት እቱ ለሀሌት እዋን፡ አዜ ምን ሐዲስ እተ ቀደሚሀ እተ ቃዐትለ መውቅድ እብ ብላይ ክዱናም እት እንቶም ልርእዮም ሀለ።

ለክልኤ ሸንብሬባት ለሲቶ እተ ሰትየ እቱ ዐለየ ወቅት፡ ኡቱኩ መደት እንዴ ኢትጸንሕ ደለ እለ ዐለየ እለ እተ ዶለ ምንኬነ ትብዋር ዐለት። ሐቴ ምነ ሻባት “ለምእት ወሰማን ክርን ናይለ መደወን እግል ንሰመዕ ገብአነ ምን ገብእ፡ ሳዐት ካምለት እግል ንትጸበር ብዲብነ” ቴለት። ለክልኤ ሻባት ላኪን ናይ ሰህረት መላብሰ ላብሳት የዐለየ። ክልኢተን ኬሙኖ ዓዲታይ ላብሳት ዐለየ። ለገሮባየን ለሰኒ ሙሉእ ወትሩድ ላኪን ምን ሐረሰለ ኬሙኖ ሰኒ ወግሩም ዐለ። እተ ክምሰልሁመ ናይ ዕምቦባ ሸክል ለበን ናይ ጭገር ደባቢስ ዋድያት የዐለየ። ለጭገረን እብ አመሸዋ ግሩም ገጹ ለዐል ጫቅማቱ ዐለየ። ወክልኢተን እግል ኡቱኩ ምን ቅያስ ወለዐል ለፈትያህ መሰለ ዐለየ። ኡኪ ላኪን እግልሚቱ እብ እሊ መላብሰ ዓዲ እግል ልምጸአ ለቀድረየ ሐቴመ ኣምር የዐለ። ለሻባት እት ለአምረ ወድያሀ ለዐለየ አክራናት ወእብ ለሀጀት ክዩቱ ልትሃገያሀ ለዐለየ እት ሰምዕ እተ ሰቴ ዲቡ ለዐለ ወቅት፡ ፈጅአተን ልቡ ለፈትየ ሐረክት ረአ። ኡቱኩ ቁሩብ ሕፍን እት ትብል ረአየ። እብ እሊ ሰበብ ቱ ለእግል ኡቱኩ እብ በይነ እግል ትርከቡ ለኢሐዜት። እሊ ሀዬ፡ ዲብ እሊ አመቱ እምርት ለኢዐለት መትራኳብ እሊ፡ የምክን ለናይ አማን እሕሳሰ እግል ትክሸፍ ሰበት ኢሐዜት ትገብእ። እት ክምሰል እለ ለትመሰል ሓለት ምሰል ሰበት ገሰው ሌጠ፡ ፍንጌ ክልኢቶም ተያር ከሀረበት ለመሰል እሕሳሰ ክሉቅ እቶም ዐለ።

ለመደወን ናይ መአዕበድ “ሸዮን” እት ነቅም አንበተ።

ኩሎም እተ ቃዐት ለዐለው ትም ቤለው። እሊ ረዩም ሰኖታት ለወደ መደወን ለክርንቱ ሕድት ዐለት። እት አሰሩ ላኪን ቁሪት ቃሎት ለሐድግ ዐለ። መደቲት ባጥር እንዴ ዐለ። ምን ሐዲስ ነቅመ፡ ወእብ አማን ቅሩባይ ለሀለ መሰለ።

- ምን ቅያስ ወለዐል ቀረብነ ዲቡ መሰለኒ። በሀለቼ ለመደወንለ መዕበድ ለእንሰምዕ እተ አካን ሰኔት ሐሬኑ። ላኪን ቅሩብ ርይም እንዴ እንቤ ምኑ ምን እንሰምዑ ኢለሐይሰ። እግል መሰለ ዲብለ ግንራሪብ ናይ ነሀር “ካሙ” እግል ንንከስ እንቀድር።

እለ ኡቱኩ አሰክ ኡኪ ወለ ደረሳይተ ለሻበት እት ገይስ ለተሃጌተ ሀግያ ተ።

ኡኪ እግለ ባብ እበ መሸልሀቲቱ እንዴ ደረከዩ፡ ለሸባብለ መደወን ሰቁል እቱ ዐለ ተማም እተ ሐነ ጅኔነት ክም ዐለ ረአዩ፡ ወክምእለ ቤለ፡-

- እሊቱ እንሰር ሀለ። እሎም ለመደወን ዘብጦ ለሀለው እግል ንርአዮም እንቀድር።

ኡቱኩ አዜመ ምን ሐዲስ ክምእነ ትቤ፡- አማን ተሐይሰ ምን ቅያስ ወለዐል ቀረብነ ዲቡ።

ኡኪ ሀዬ ክምእነ ቤለ፡- ኢፋሉ፣ ሰኒ ሀሌነ። ሐቆ እሊ ኩሉ ሰኒን እብ እዛዐት እት እንሰምዑ ለሐልፈ፡ አዜ ምን ቁሩብ ሰምዐናሁ ምን ገብእ መረ ሰኒቱ።

ምናተ ምሰል እሊ ኩሉ ለአካን ግርም የዐለት። ለአካን ለሸባብለ መደወን ዐለ ዲብ ሰኒ ጽልምትት ዐለት። ለዶል ለክርንለ መደወን ለግንዳብ እብ በይኑ እግል ለአፍግረ ለቀድረ ሰምዓተ፡ ወላመ ክርን አሰክለ ቁሪናለ ሐልፈ ዘመን ትነስእ ሰበት ዐለት፡ ኡኪ ለባብ እበ መሸልሀቲቱ እንዴ ደረከ አሰክለ ምድገ አቅበለ። ለእዚኑ ምነ ክርንለ መደወን ዐደድ ክፋየተን ናስኣት ዐለየ።

ሐቆ እለ፡ ለአካን እለ እንዴ አዝመው ምነ፡ ለእሕትፋላት ለተቅሊድየት እበ ሙናሰበትለ ሰነት ትትጋየስ እተ ለዐለት አካን እግል ልርአው፡ አሰክ መዕበድ “ጅዮን” ጌሰው። አዳም የም አለቡ ሓባል ነኣይሸ እበ አፈቼ እንዴ አትቃርሐዉ ከእት ለሀንጠዋጡሉ አሰክ ዐዶም እት ለአቅብሎ ረአው። እለ ሀዬ ዓደት ቀዲመት ዐለት። ወለሓባል ለእሉ እትቁርሓም ዐለው ክም ምጽብጥ እግለ ፍርምለ “ዙኒ” በሸል እቱ ልትነፍየ እበን። ዙኒ ሀዬ፡ እብ ሙናሰበት ካቲማለ ሰነት ምሰል መረቅ ዓሳ ወሐለዋት ሩዝ ለትበሸል ምን ክዳር ለትትሸቄ ነብራ ተ።

ልባብ

ከአርበዐት ሒን

ኦሮት መልክ ዐለ። ለመልክ አርበዕ ውላድ ዐለው እሉ፣ ለመልክ እግለ ውላዱ ሰኒ ለነፍየም ደርስ እግል ለሀቦም ፈተ። ሀቱ ሀዬ ለሳድፋሆም መሳእል ሻፍጋም እት እንቶም እግል ኢልሕከሞ ዲበን ቱ ለዐለ። ወእብላሁ ገሌ ለልትፋረዶም ጋር አዳለ እሎም ወእት ምድር ሰኒ ረዩም ለትትረከብ ዕጨት እለ እንዴ ወሰፈ እሎም ክም እለ ቤለዮም፡- “እለ ዕጨት አሰከ ትገይሱ፡ ወኦሮትኩምቱ ከክም አቅበለ ለእለ ረአ እግል ልድገም እግልዬ ቱ።”

ከለ ብድራሆም እብ ሕበር አንበተው። ምናተ ለምድር ረዩም ሰበት ዐለ ኦሮት ምኖም ከእት ፍንቱይ ሒን ሰነት በጽሐየ። ለሰልፋዮም እት ወቅት አውል፡ ለካልኣይ እት ወቅት ከረም፡ ለሳልሳይ እት ወቅት ሐጋይ ወለ ራብዓዮም ሀዬ እት ወቅት ቀይም በጽሐየ።

ውላድለ መልክ ምን እሊ ሰፈሮም ክም አቅበለው አቡሆም ኦሮት ከለእለ ረአ እግል ልድገሞ እሉ እት መሕበር ዐገለዮም። ለአወላይ ሕጻን ለእት ሒን አውል በጽሐየ ክም እለ ቤለ፡- “ለዕጨት ርኤክወ። ዕጨት ሰኒ ክፍእት ወዐግንት ወያብሰት ተ” ቤለዮም።

ለካልኣይ ለእት ሒን ከረም በጽሐየ ሀዬ ክም እለ ቤለ፡- “እለ ላተ ከፎ ትገብእ? ለዕጨት አነ ፈርያት ሶታይ ሰእየት ዐባይ ለለሀይብ እቡ ግልብብት እት እንተ ርኤኮሀ ማሚ?”

ለሳልሳዮም ለእት ሒን ሐጋይ በጽሐየ ሀዬ ክም እለ እት ልብል ትፋረደዮም፡- “የሀው ከፎ ትከይዶ ሀሌኩም? ለዕጨት አነ እበ ጼናታቱ ለቅዱይ ኩሉ ለምድር ማልእ ለዐለ ዕንቦታት እቡ ስሩጊት እት እንተ ጸንሐተኒ። ወዲብ ሐያትዬ እሊ ለገረመ ዕንቼ ለረኤቱ ኖር ዕንታት ላቱ መንዘር ዐለ።”

ለሑሆም ለንኡሸ ለእት ሒን ቀይም ዐረ እበ ሀዬ ክም እለ እት ልብል በልሰ ዲቦም፡- “አናዲ እሊ ሀገጊትኩም በታተን ይእትከበቱ። ለዕጨት ኩሉ ፈርያት እንዴ በሸለ ለቀመጅለ እት ለአድረዋሬ ወእግል ርእያየ ስራይ ልብ ወዕንታት ዲብ እንተ ሌጠ ጸንሐተኒ።”

ለመልክ ለአተንሰዮም እንዴ ዐለ፡ ክም እለ እት ልብል በልሰ ዲቦም፡- “ውላጄ፡ ክልኩም አማንኩም ቱ። ኦሮትኩምቱ ከአክል አሕድ ለእለ ረአ ለሓኬ ሀለ። እሊ ሀዬ ክል ምንኩም እግለ ዕጨት እት በበይኑ ሒን ሰነት ሰበት ረአያ ቱ፣ እብሊ ሰበብ ለገብአ ምንኩም እግል ሐቴ ዕጨት ትግበእ መኦሮት ነፈር። እብ ኦሮት ሒን ሐያቱ አው እት ሐቴ ወቅት ለጀረ ምኑ ጋር ክም እሊቱ እንዴ ቤለ እግል ልሕከም እቱ መቅደረት አለቡ። ከጠቢዐት ናይ ኦሮት ወድ ሚን ኣደም ፈርሐት ትግበእ መፈተ፡ ለውቀት ትግበእ መሐሩቀት፡ እት ደንጎበ ሌጣቱ እግል ንሕከም እተ ለእንቀድር። እሊ ሀዬ እብ ክሎም ለሒናት አሰክ ለሐልፍ በክት እግል ንክልኡ አለብኑ። ከኦሮት ምንኩም ዲብ ሒን አውል እት እንቱ ሰእየት በትከ ምን ገብእ፡ ገለድ ከረም ወግርመት ሐጋይ ወበሻለት ቀይም እንዴ ኢልርኤ ሌጠ ልትሳረሕ።

መጸጸት ኦሮት ሒን እተ ምነ ብዕዳም ሒናት ለትረክቡ ጠምጠም ወጠዐም እግል ተአሰር ባብ ኢተአርሔ እለ፡ ወእዲነ እበ ከለም ላቱ ሒን ኢትሕከም ዲበ፣ ምናተ ሰብር ተዐለም። ወእግል ርሕከ “ደለ ጠዐመት ምን እለ ወሐር ሀሌት” በለ፣

ተበሰም

ኦሮት ግሉል እት ገበይ ገይስ ዲብ ሀለ ያረቢ እ’ለ እዴዬ እተ ጂብዬ እግል እ ክ ረ ያ ቱ ። ሐሰብከ ሀሌኮ እተ ጂብዬ ምእት ርያል አተጸንሐ - ያረብ ቤለ። ሐ ቆ እ’ለ ደዓሁ ለእዴሁ እተ ጂቡ እንዴ ሎሸየ ከምእት ርያል እግል ልትከበት ተመሀ ዶል ቤለ፡ እ’ለ ኢኮን ለጂቡ ጥሩቅ እት እንቱ ጸንሐዩ፣ ከወድቀት ገብእ ቤለ ወዲብ እለ አካኑ እለ እት ለሐዜ ኑግ-ኑግ እት ልብል ወዐለ።

መሐመድ ዳፍለ

“አዱሊስ፡ እት አዳበሮት ሀውየት ኤረትርየ እብን አሳስ ለከሬት አካን ተ” ዶ/ር ጸጋይ መዲን (3ይ ክፋል)

እተ ሐልፈ ክፋል፡ ኢጣልያይት ኤምራይት ዕሉም ቀዳምያም ወዕሉም ወድ-አዳም ሳሬነ ማሰ፡ እብ ክሱሰለ ዲብ አዱሊስ አሳር ገዲም እግል ታየናት ገብእ ለሀለ መሸሮዕ ሐፈር ለሀበተናቱ መብርሂ ቀደምነ እኩም፡ ዮምመ እሊ ተሌ ክቱብ አተላላዩ ቱ፦

እት ዕልማይት ገበይ ሸቅል ለተንከበ ድራሳት ኣሳር ወሐፈር መሻክል ብዞሕ እግል ልዋጀሆ ሸይ ጠቢዲቱ። እሊ እንዴ ኣመርከ እት መደት ሐፈር እተ ኣሳር ለገብአት መደረት እግል ኢትብዘሕ መትደጋግ ትሩድ ለአትሐዜ። ሰበት እሊ ለእግል ልትፈተሸ እህትማም ሀዩብ ለሀለ መጃላት አውለውየት ዲብ ልትሀየብ፡ እተ ገዲም ናይ ብንየት ትሕትየት ሸንከቱ ደማር ለሰብብ ተእሲር እግል ኢለሀሌ እብ መትደጋግ ልትሸቁ ሀለ። ተኣምርተ ናይ እሊ ናይ አትሳናይ ለልትበሀል ፈሬዕ ሀለ።

መጥ-መጦር እሊ ሀዩ፡ ኔብረትለ ባካት እብ ለትፈናተ አሰባብ እት ኣሳር ቅዱም መደረት እግል ኢለአጅሩ እተ ደዋሒ እግል አሻረኮቶም ልትሸቁ ሀለ። እት ረአሰ እሊመ፡ ዲብ እሊ ደዋሒ ገብእ ለዐለ ወራታት ሚ ክም መሰል እግል ኔብረት ሐብሬ እት ሂበት ወደረጀት ፈሀሞም እት ወቀሎት ልትሸቁ ሀለ።

ፕሮፈሰር ሳሬነ ማሰ፡ “ምሰል ኤረትርዩን ማይ ወሐሊብ እንዴ ገአነ እንሸቁ ሀለዮትነ፡ ምነ ሰኒ ለበሰጠኒ ቱ። እት ሸቅሎም ሕሱራም፡ ሸሉጣም ወእብ በይን ለኢለሸዕሩከ ስሑቅ-መሕበሮም ወመትድእለት ቶም። እሊ ጠባይያም እሊ ሀዩ፡ እት ሸቅልነ መቅሬሕ ሰኒ እግል ለሀሌ እነ ሰዴነ። ለእብ ዕምር ወተጅርበት ዐባዩ ኤምረት ላቶም ኤረትርዩን ሀዩ ለሀለ እሎም ተጃርብ ሸቅል ወበቃዐት ምህሮ ምሰለ ኢጣልዩን ለልትመጣወር ሰበት ቱ፡ እት ዕሉም ሐፈር ናይ እለ ሚነት ገዲመት ግዴት ዐባይ ብእቱ። ሰበት እሊ፡ ገብእ ለሀለ ታያን ወሐፈር፡ ወቅት ወሰብር ለጠልብ፡ እት መደት ሐጫር ተቅዩር እግል ትርኤ ለኢትሸፍግ ክምቱ እግል ልትአመር ቡ” እት ትብል አፍሀመት።

ምን መፈወድየት ዓዳት ወርያደት ፈሬዕ ድራሳት ውርስ ዕሉም-ቀዳምያም ላቱ መመቅረሓይ ናይለ መሸሮዕ ዶክቶር ጸጋይ መዲን ሀዩ፡ እብ ክሱሰለ መሸሮዕ ሐብሬ ዕልምየት ሀበ።

“ሀደፍለ መሸሮዕ፡ ክም ክሉ መቃንጽ ሕኩመት ኤረትርየ እት ጠወሮት እለ ደውለት ለአተርገዛቱ። ዓዳት ሀዩ፡ ዎሮ ምነ እግል ልትጠወር ለቡ ምህም ዓምል ናይ እለ ወጠን ምን ገብአ፡ ሕኩመት እህትማም ዐቢ እንዴ ሀበቱ ትሸቁ ሀሌት። መጃል ዓዳት እት መስወደት ወጠን እብ ዋዴሕ ክቱብ ቱ። እብ አሳስ እሊ፡ መፈወድየት ቀደም መትከዋነ፡ ወጠንያይ መትሐፍ ኤረትርየ ምስል ሰብ ሸርከቱ ለአናበተዩ አሸቃልቱ። እሊ ሌጠ እንዴ ኢገብእ፡ ብዕድ መሻሬዕመ ሀለ። እግል መሰል፡ እት ሰነት 1994 ለአንበተ መሸሮዕ ቡየ ሀለ። እሊ መሸሩዕ አዱሊስ እግል ኖሱ፡ እት ሰነት 2004-2005 ምስል ጃምዐት ሳውዝሃምፕቶን እንዴ ትሳዴከ፡ ለትሸቀ ግሌ ጋራት ዐለ። እብ ዓመት ዲብ ክሉ ከፈፍል ናይ እለ ወጠን ወእብ ፍንቱይ ዲብ አዱሊስ ፈሬዕ ድራሳት ውርስ አሳር ቅዱም ዲብ ፍሩግ ውርስ ዓዳት አሸቃሉ ለአገዴ ጸንሐ። ሰበቡ ሀዩ አዱሊስ ዓዳት መዕያታት ብዞሕ ዲብ ኦሮ ከሌዕ ለብእተ ምን ገብአት ቱ። ክምሰልሁመ አዱሊስ፡ እግለ ዲብ እለ መንጠቀት ለጸንሐ ተእሪክ ሙጅተመዕ ኤረትርየ አሰክለ ቀይር እበ ገበይ ገይስ ለሀለ አሀምየት ዐባይ ለቡ መሸሮዕ ቱ። እብ ክምእነ መሰል በራምጅ ነኣይሸ ለአተላሌ ሐቀለ ጸንሐ፡ እት ሰነት 2011 ሀዩ፡ እሊ ኤረትርየ ምስል ሰብ ሸርከቱ ለአናበተዩ አሸቃልቱ። እሊ ሌጠ እንዴ ኢገብእ፡ ብዕድ መሻሬዕመ ሀለ። እግል መሰል፡ እት ሰነት 1994 ለአንበተ መሸሮዕ ቡየ ሀለ። እሊ መሸሩዕ አዱሊስ እግል ኖሱ፡ እት ሰነት 2004-2005 ምስል ጃምዐት ሳውዝሃምፕቶን እንዴ ትሳዴከ፡ ለትሸቀ ግሌ ጋራት ዐለ። እብ ዓመት ዲብ ክሉ ከፈፍል ናይ እለ ወጠን ወእብ ፍንቱይ ዲብ አዱሊስ ፈሬዕ ድራሳት ውርስ አሳር ቅዱም ዲብ ፍሩግ ውርስ ዓዳት አሸቃሉ ለአገዴ ጸንሐ። ሰበቡ ሀዩ አዱሊስ ዓዳት መዕያታት ብዞሕ ዲብ ኦሮ ከሌዕ ለብእተ ምን ገብአት ቱ። ክምሰልሁመ አዱሊስ፡ እግለ ዲብ እለ መንጠቀት ለጸንሐ ተእሪክ ሙጅተመዕ ኤረትርየ አሰክለ ቀይር እበ ገበይ ገይስ ለሀለ አሀምየት ዐባይ ለቡ መሸሮዕ ቱ። እብ ክምእነ መሰል በራምጅ ነኣይሸ ለአተላሌ ሐቀለ ጸንሐ፡ እት ሰነት 2011 ሀዩ፡ እሊ ገበይ ትጀሬ። አዳም ለለመጽአ ደማር ወጠቢዐት ለትአመጽአ። ክልኢተን ሀዩ እግለ አካን ኣሳር ዲብ አከይ ሓለት ካርያሀ። እሊ እተ አካን ለነብር ሙጅተመዕ እት አሀምየትለ ኣሳር ፈሀሙ ደሐንቱ። እት ሓፈዞቱመ ተረቱ ዐባይተ። እብ ኢአምር ገሌ ለገብእ አሸየእ ኢሀለ በሀለት ኢኮን።

ምስልነ ሸቁ ለሀለው ሸባብ፡ ተኣምር ታ እሊ ቶም። ለመሸሮዕ እሎም ሸባብ እሎም ናይ ኮሌጅ ድራሰቶም እንዴ ኢለአተሞ ለአንበታቱ። ምናተ፡ ተዕሊሞም እንዴ አትመመው እተ መሸሮዕ እት ሸቅል እንዴ ትከሰአው ማርሐት በራምጅ ወድራሳት ጋብአም ሀለው። እሊ መሸሮዕ እሊ ምን ውላድ ለኢልውሕደ አዋልድ አንሳት ሻርከ ዲቡ ሰበት ሀለየ እግል ክልኢቶም ለአሻርክ ሀለ። ሰበት እሊ መሸሮዕ አዱሊስ አርደት ተዕሊም ለአዋፈሐ በርናምጅ ምን ገብአ፡ እግለ ዲበ አቅሊም ለሀለው ወምን መክተብ መርከዚ ለመጽአ አንፋር መፈወድየት ዓዳት ወርያደት ሌጠ እንዴ ኢገብእ፡ እግለ ዲብ አቃሊም ለሀለው አንፋርለ መፈወድየት ምን ኣመሮት ወተውሲቅ ተእሪኮም ወኬን መርከዝ ተዕሊም ጋብእ እብ ሀለዮቱ አሀምየቱ ዐባይ ትገብእ ሀሌት።

ሩእየት ናይ እሊ መሸሩዕ፡ ተእሪክ አማን መዐያታት ቀር-አፍሪቀ ክም ልትከተብ ወልትሰነድ ውድየት ቱ። ምንክሉ ወለዐል ሀዩ፡ ተእሪክ ወድ-አዳም እግል አትኣማር ወተጅርበት እግል ኬለሎት አርድየት ወሓለት ጣፍሐት እግል ከሊቅ ቱ።

አዱሊስ ለብእተ ምዴርየት ፎሮ ሸዐበ እብ ሐርስ ወርዕዮ ነብር። ሰበት እሊ፡ ዶክቶር ጸጋይ ሸዐብ እት አሀምየት ሕፍዘት እሊ አሳር ለሀለ እሉ ፈሀም እብ ክእነ ሸርሑ፡ “እብ መቅደረት እሊ መሸሮዕ ለገብእ ገሌ ገሌ ወራታት ሀለ። እትሊ መጃል ለተረደት ሰበር ላኪን ሓፈዞት ተ። እትሊ ጋር እሊ እንዴ አተንከብነ እግል ንሸቁ ሀዩ ነሐዜ። እብ ፍንቱይ እሊ መሸሮዕ እሊ ለዐበ ተሐዲሁ እት ሓፈዞት ለገብእ ወቀይቱ። አዱሊስ እት ሕግስ አጸድፍ ምፍጋር ጸሓይ ሰበት ሀሌት ምን ለዐል እት ልትሄሬ ለመጽአ ወሓይዜ፡ እተ ኣሳር ደማር ዐባይ ወዴ ነብረ ወሀለ። ዲብ ኣሳር ቅዱም ደማር እብ ክልኤ ገበይ ትጀሬ። አዳም ለለመጽአ ደማር ወጠቢዐት ለትአመጽአ። ክልኢተን ሀዩ እግለ አካን ኣሳር ዲብ አከይ ሓለት ካርያሀ። እሊ እተ አካን ለነብር ሙጅተመዕ እት አሀምየትለ ኣሳር ፈሀሙ ደሐንቱ። እት ሓፈዞቱመ ተረቱ ዐባይተ። እብ ኢአምር ገሌ ለገብእ አሸየእ ኢሀለ በሀለት ኢኮን።

እሊ መሰል አክጣት እግል ልርተዕ እብ ዶልዶሉ ምስል እዳርዩን መፋሀመት እት ትገብእ፡ ፈሀም ወፈዛዐት ገቢል እግል ትወቀል ለልትነዘም አሸቃል ሀለ። እብ ዓመት ዲብ ልትረኤ ላኪን ኔብረት ዙለ ወአፍተ ምን በዲሮም እግል አዱሊስ ክም ክትፈት ዓዳቶም ወውርስ ተእሪኮም ሰበት ልርእወ፡ ለዐቁበ ነብረው። እለ አርደት እት ልቦም አካን ዐባይ ሰበት በ እት ሐፈዘ ተረቶም ዛይደት ተ። ለብቆት ጠቢዐት ላኪን ሐቴ ምነ ዐበ ተሐዲያት ተ። ምስል ውዛረት እዕላም እንዴ ትሳዴነ እትሊ መሸሮዕ ለረከዘ ዕልም፡ ተዕቢኣት ወሐብሬ ዲብ ሸዐብ ናይ ነሺር ወራታት እንወዴ ዐልነ። ዎሮ ምኑ ለእግል ዝያድ አርበዕ ሰነት ለአተላለ እት ጀራይድ እንከትቦ ለዐልናቱ። እብ ዓመት ዲብ ወሳእል እዕላም ምነ ናይ አክባር ሐብሬ እንዴ ሐለፍከ ገሌ-ገሌ ጋራት እግል ልትሸቁ ቀድረ። ምስል ሰብ ሸርከትነ እንዴ ንትሳዴ ለእንወድዮ ብዕድ ጋራትመ ሀለ። ዎሮ ምኑ አዱሊስ ሚ ክምተ እብ ዋዴሕ ለለአፍህም ወደማቀተ ለለርኤ ጸበጥ ለብእቱ ክታብ እግል ንጥበዕ እት መዳላይ ሀሌነ። እት ደንግቡ፡ አዱሊስ ክምለ እሉ እንቤ ከሌዕ ተእሪክ ተ። እሊ ተእሪክ እሊ ሀዩ እግል ሸዐብ ኤረትርየ ወቀር አፍሪቀ ምስለ ገዲም ወእት አካናት ረዩም ለነብር ገባይል ብዕድ ለተአትራክብ ሰልጠነት ተ።

አዱሊስ፡ ክትፈት ምን ሀውየት ሙጅተመዕ እሊ ባካት ተ። ምስል ብዙሕ ሰልጠናት ተአትራክበነ ሰበት ነብረት ሀዩ፡ እግል ተእሪካይት ሀውየትነ እት ሐቴ ክሎሊት ዐባይ እንዴ ኣቴነ እግል ንርአየ ለተአተቀድረነ ሕምብራተ። ሕነ ክም ሙጅተመዕ እትለ ዲበ ሀሌነ እንዴ ትከርከምነ እነብር ዐልነ እንዴ ይእገብእ፡ ተእሪክነ ምስል ክሉ መዐያታት ነአትራክብ ክም ዐልነ ኣመሮት ምህም ቱ። እለ ሰልጠነት እለ ስኒን ረዩም ለሄረረት ተእሲራመ ሀዩ እተ ሙጅተመዕ ለልአብህዝ ወለልትረኤቱ። ወእግል ክልነ እት ሐቴ ለከምክመናቱ። እብ ዓመት ሀውየት ኤረትርየ ዲብ እሊ እግል ልትሐቀፍ ቀድር። አነ እበ እፍህመ፡ ሀውየት ትበሀል ዲብ ሀሌት እት ቅርድ እግል ትሕጠጥ ሀሌት እለ። ለቀምያት፡ ሀግዩ፡ ደያናት ሰርጎ ድኢኮን ፋራገ ኢኮን። እሊ ‘diversity’ ብዝሐ አሸካል ቱ። ለሀውየት ላኪን እተ ቅርደ እግል ትዒር ወእት ሕድ እግል ትትሐበክ ብእተ። አዱሊስ ምስል ብዙሕ መዐያታት ዐለም ወሰልጠናት ተአትራክብ ለዐለት ምን ዐባዩ ሰልጠናት ናይ ቀር አፍሪቃተ። ሀውየትነ እት ክሎሊት ተእሪክ ዐለም ለተሸብርቅ ሰበት ገብአት ሀዩ ፍንቲት ወድየ። እብ ዓመት አዱሊስ እት ብንየት ሀውየት ኤረትርያይት እብን አሳስ ለከሬት ገዲመት ወተእሪካይት ሚነት ተ። ሐሳብዩ እግል እርመም፡ ተእሪክ ሀውየት ሰበት ገብአ፡ ክል መዋጥን እት ሐፈዝ ተእሪኩ፡ እት አትኣመሮቱ ወእት ሸርሐቱ ናዩተ እግል ሊዴ እግል አትፋቅድ ሐዜ” ቤለ።

እግል እሊ በርናመጅ ሐፈር መርሕ ለሀለ ኢጣልያይ ምኤምራይ ዕልም ቀዳምያም ወዕሉም አዳም ፓውሎ ላምፕኛኒ ክእነ ቤለ፡

“እት ገዲም ኣሳር አዱሊስ እንዴ ረከዝነ እንወድዮ ለሀሌነ ታያን፡ ክም ሚርሓይ ቴክኒክ ናይ እሊ መሸሩዕ እንዴ ገአኮ እሸቁ ሀሌኮ። ዲብ እለ አካን እለ ሀለዮቼ ሀዩ ዝያድ ለገብአት ኢነት ሰዓደት ለሀይበኒ። እሊ ኤረትርየ ወኢጣልየ እንዴ ትላፈነየ ዕንዱቃት እሉ ለሀለየ ዳይ ዲቡ ነአገድዮ ለሀሌነ ወቀይ ረኪብ ኣሳር ቅዱም ገሌ ሰእዮታት እግል ንርከብ ምኑ ቃድራም ሀሌነ። አዱሊስ ብዝሓም ኣምራም እት ለትፈናተ አውቃት ወራታት ሐፈር ለወደው እተ ሚነት ገዲመት ተ። እሎም ዮም እትለ ሚነት ገዲመት ነሐፍር ለሀሌነ ምኤምረት ሀዩ፡ ምነ ቀደም አዜ ብጹሕ ወፍቱሸ ለኢለአምር አሸያእ ሐዲስ እግል ንርከብ ምን ቀደርነ ፍንቲት ብነ።

አዱሊስ ኢክም ለክትብ ልብሎ፡ የም አለቡ ወራታት ዕሉም-ቀዳምያም እለ መንጠቀት ለለአሸር ለለትዐጅብ ኣሳር ለትረከበ ዲበ አካን ተእሪካይት ተ። እግለ ዲብ እሊ ባካት ለትጠወረ ሰልጠናት ምስል ብዕዳት ናይ ዐለም ሰልጠናት እግል ተአትራክብ ለቀድረት ሚነት እብ ግብአተ ሀዩ፡ ዲብ ድራሳት ዕሉም-ቀዳምያም ሐዞተ ዐባይ ብእተ”።

ፕሮፈሰር ሳሬነ ማሰ

ፕሮፈሰር ሳሬነ ማሰ

ዶ/ር ጸጋይ መዲን

ልተላሌ. . .

ኣድም ኣብሓሪሽ

ፍረቅ ደንደን ወአልተሕሪር ንቀጥ ትካፈለው

ሻምፕዮን ኮበሪት እግር ኣቅሊም ምግብ፡ ለሐልፈ ሰነብት እብ ክልኤ ትልህየ ውላድ ዲብ ለኣተላሌ፡ ፈሪቅ በሐር ቀየሕ ሜርሒቱ ለደሬዕ በክት ረክበ።

ለሐልፈት ሳምን ሕሳል ሜርሒት ለትኣልበጠ ፈሪቅ በሐር ቀየሕ፡ ምስል ጎዳይፍ ቱ ለትቃለበ። እለ ትልህየ ህዬ፡ ቀደም ዕርፍ ዲብ ኣወላይ ሾት ቱ ሰኒ ለትነፈዐ ዲቡ። መተልህያይ በሐር ቀየሕ ሰምኦን ሀብቴ (ማሼ)፡ ሰለሰ ጎል እንዴ ሰጀለ ሃትሪክ እት ሸቁ፡ እግል ዕርፍ 3-0 እት መሬሕ ፈግረ ፈሪቅ በሐር ቀየሕ። እት ካልኣይ ሾትመ ሰኒ እንዴ ትደቀበ ለመጽኣ በሐር ቀየሕ፡ ክልኦት ጎል እብ ዴቬን ግብጻዊ እንዴ ወሰኩ፡ 5-0 እብ ፋዩሕ ቀልበ ከሜርሒቱ ደረዐ።

ሳዐት 4፡00 ኣልዐስር ኣዳም ብዞሕ ልታከየ ለዐለ ወምን ጸባብሐ ክም ትትደቀብ ስኢት ለዐለት ትልህየ፡ ፍንጌ ፍረቅ ደንደን ወአልተሕሪር ተ። ለሐልፈት ሳምን ምስል ኣሰመራ-ቢራ ደሮን ፋግር ለዐለ ፈሪቅ ደንደን፡ እግል ኣልተሕሪር እብ ሐቴ ንቅጠት እንዴ ሔሳቱ ካልኣይ ደረጀት ጻብጥ ለዐለ። እተ 45 ደቃይቅ ናይ ኣወላይ ሾት፡ ጀርቤታት ብዞሕ ዲብ ሕራሰ ክልኢቱ ፍረቅ ምንመ ገብኣ፡ ጎል ለኣተ ዲቡ ፈሪቅ ኢዐለ እቶም።

ሐቀ ዕርፍ'መ፡ ፍገሪት ደሮን ለፈናቴ ጎል ኢትሰጀለ። ሰበት እሊ፡ ፈሪቅ ደንደን እግል ካልእ ኢነቱ ደሮን ሰበት ፈግረ፡ እግል ፈሪቅ በሐር-ቀየሕ ርሒብ ባብ ሜርሒት ኣርሐ እግሉ። ናይ እለ ትልህየ ለሔሰ መተልህያይ፡ መዳፍዓይ ፈሪቅ ኣልተሕሪር ኣቤል ረዘኔ ነሰኣየ።

ሐቀለ ትልህየ መደርብ ፈሪቅ ኣልተሕሪር መምህር መኮነን ዘውዴ፡ "ሰለሰ እት ጎል እግል ልትብደለ ለዐለ እለን ሾታት ሰሐትነ። እበ ኣርኤነ ትልህየ፡ እብ ዐውቴ እግል ንፍገር ለኣሰትህለነ ዐለ፡ መሃጅሚናመ ነኣይሽ ሰበት ቶም፡ ዲቦም እንዴ ጨቀጥነ እግል ንሸቁ ቱ" ቤለ። መደርብ ፈሪቅ ደንደን ኣሰይድ ሳምሶም ሀብቴማርያም እብ ጀሀቱ፡ "መተልህየትነ ለትወጅቦም ወደው። እብ ድግማን ንቀጥ ነአበዴ ህሌነ፡ ኣዜመ ናይ ደዓም ሕሸመትነ እግል ንዕቀበ እት ተርቲብ ኣትያም ህሌነ" እት ልብል ወደሐ።

ኣሰክ እለ እተ ጋብእ ለሀለ ሰቦዕ ትልህያታት፡ ፈሪቅ በሐር-ቀየሕ እብ 19 ንቅጠት መሬሕ ሀለ። ኣሰመራ-ቢራ እብ 16 ንቅጠት፡ ደንደን እብ 15 ንቅጠት፡ ኣልታሕሪር እብ 14 ንቅጠት፡ ወማይ ተመናይ እብ 13 ንቅጠት ደርቡ ርቱባም ህለው።

እምበል ናይ ውላድመ ጅግራታት ኮበሪት እግር ፍንጌ ፍረቅ ኣዋልድ ጋብእ ዐለ። ሰንበት ንኢሽ እሰልፍ ለተልህየ፡ ገጀረት ወበሪኽ ተን። ገጀረት ህዬ ሐቀ ዕርፍ እብ ዮርካቤል ክፍሎም ወሚላት መድሃኔ ክልኦት ጎል እንዴ ኣተየ 2-0 ተዐወተየ። ዮርካቤል ክፍሎም ህዬ ለሔሰት መተልህያይት ናይለ ምሴት ትሰሜት።

እምበል እሊመ፡ ተእሚናት እብ ሄርሜለ ቴድሮስ ክልኦት ጎል፡ ወኦርኦሮት ህዬ፡ እብ ሳሮን ጎይትኦም ወፍትሓዊት ማጆር፡ እንዴ ሰጀለየ እብ ርሒብ 4እብ0 ተዐወተየ። ናይ እለ ትልህየ ለሔሰት መተልህያይት ህዬ ሄርሜለ ቴድሮስ ነሰኣት።

ዮም ምሴት፡ ድንኪክ ኣርሰናል ወባየር-ሙኒኽ

ለመጽእ ምውሰም ርያደት፡ እብ መትነዛም ሐዲስ ምን 32 ፈሪቅ ዲብ 36 ፈሪቅ ለልትወቀል ሻምፕዮንስ ሊግ (ሀረሚት) ኣሮበ፡ ምን ኣዜ ሜዛን ዛይድ ራክብ ለሀለ ትልህያታት ፍረቅ፡ ኣርሰናል ወባየር ሙኒኽ ወርያል ማድሪድ ምስል ማንቼስተር ሲቲ ቱ።

ከዮም ሌለት ኣርቡዕ እት ሜዳነ ኢማሬትስ እግል ባየርሙኒኽ ለልዐዝም ኣርሰናል፡ እብ ፍንቲት ምን እንቡተት እለ ሰነት 2024 ወእንዜ ፈሪቅ ፈዳብ እት እንቱ እብሁዝ ሀለ። ኣርሰናል ሐቀ ሰቦዕ ሰነት እቅቡሉ ለሀለ ጅግራታት ሻምፕዮንስ ሊግ፡ እግል ፖርቶ እብ ሪጎሌ እንዴ ቀልበ፡ ዮም እግለ ደርብ ሕድ 11 ሰነት ካስ ቦንደስሊጋ ጀርመን ለነስኣ ወዮም ዓመት ሌጠ ለከስረዩ ባየርን ምስሉ እግል ልተልሄ ቱ።

ኣርሰናል እብ ኩሉ ዱሉይ ለሀለ እት መስል፡ ዲብ እሊ ሜዳኑ ዮም ዓመት ምነ ወደዩ ለትፈናተ ትልህያታት ሰቦዕ ዶል ዕዉት ሀለ። ሒለቱ ህዬ እት ከጥ ድፈዕ ክም ተ እስቡት ለሀለ ፈሪቅ ቱ። እት ኣርበዕ ደርብ ሕድ ትልህየ ጎል ለይኣተ ዲቡ ኣርሰናል፡ እትለ መርሐለት ሻምፕዮንስሊግመ ምን ሰማን ትልህየ ሐምስ ጎል ሌጠ ሰጁል ዲቡ ሀለ።

እብ ቅባሉ፡ እት ከጥ ህጁም ምስል ሃሪ ከይን፡ ሙሲያላ፡ ኮማን ወሳኔ እቦም ለልተልሄ ፈሪቅ ሙኒኽ፡ እብ 113 መትከባባት ኮበሪት (60 ምእታይት) ምልክየት ኮበሪት ናይ እሊ ጅግረ ራክብ ለሀላ ቱ።

እብሊ ቱ፡ ትልህየ ዮም ሳዐት 10፡00 ላሊ ፍንጌ መሃጅሚን ወመዳፍዐት ክልኢቱ ሀረሚት ፍረቅ ድንኪክ እግል ትትረኤ ወለትልህየ ሰኒ ጄዝባይት እግል ትግበእ እብ ኣኖካይ ቶም መትፈርጀተ ልታከወ ለሀለው።

ለሐልፈት ከረም ዲብ ባየር ሙኒኽ ለትዘበ ሃሪኬን፡ ምስል ቶተንሃም እት ልተልሄ 19 ዶል ምስል ኣርሰናል ትልሁይ ቱ፡ 14 ጎል ህዬ ኡቱይ ዲቦም ሰበት ቱ፡ እግል ኣርሰናል ሰኒ ለልኣምሮም መተልህያይ ሰበት ቱ፡ ዮም ምሴትመ ልምሕኮም ኢመስል።

ኣርሰናል እት ሰነት 2016፡ እት ሻምፕዮንስ ሊግ እብ ባየር ሙኒኽ 10 እብ 2 እንዴ ትቀለባ ቱ ምነ ጅግረ ለትጠረዘ። ባየር ሙኒኽ ለበዝሐ ፍረቅ ኣሮበ ለፈርሁ ፈሪቅ ሰበት ቱ፡ ኣርሰናል ዮም ምሴት ከኣፎ ለሐጥጡ ኣምር እሉ መስል።

ሐቀ ሰቦዕ ሰነት፡ ኣርሰናል ወቅቱ እት ለዐልብ፡ መጺጸቱ ለሳሬ ዲበ ምሴት እለ ዮም ትመስል። ሰበቡ ዮም ዓመት ሙኒኽ ክም በዲሩ እንዴ ኢጉብእ፡ እብ ቂመቱ ኣርሰናል ለሐይሱ ለሀለ መስል። ከእብሊ፡ እሎም ክልኦት ሀረሚት ባየር ሙኒኽ ወኣርሰናል ለወድወ ትልህየ፡ ኣርሰናል ተረቱ እግል ልትፈዴ ወሙኒኽ ናይ በዲሩ እት ለሐዜ፡ ሕነ ለመትፈርጀት ትልህየ ሰኔት እግል ንርኤ መስኢት ብነ።

ፕሪመር-ሊግ እተ ሐልፈ ሰነብት

እተ ሐልፈ ሰነብት ለድቁብ ፍረቅ እንግሊዝ ፕሪመርሊግ ትልህያታቱ ዋዲ ዐለ። እትሊ ገሌሁ ፍረቅ ብሶት እንዴ ረክበ ንቀጥ እት ሰጅል ወደረጀቱ እት ለሐጥጥ፡ ገሌሁ ህዬ ገጹ ሐር ክም ሸን ገመል እት ልሄርር ትረኣ።

ቀሊብ ወመትቀላብ ጠቢዐት ኮበሪት እግር ወብዕድ ኣጅናስ ርያደት ምንማ ቱ፡ ገሌሁ ቅልብ ለኣከስረከ ወገሌሁ ደረጀትከ ለኢተምትም እግል ልግበእ ቀድር።

ከፍገሪትለ ፍረቅ ምን እንርኤ፡ ማንቼስተር-ሲቲ እግል ክሪስታል-ፓላስ 4-2፡ ዌስትሃም እግል ዎልቭስ 2-1፡ ኤቨርቶን እግል በርንለይ 1-0፡ ኒውካስል እግል ፉልሃም 1-0፡ ሉቶን-ታውን እግል ቦርኔማውዝ 2-1፡ ኣርሰናል እግል ብራይቶን 3-0 ወቶተንሃም እግል ኖቲንግሃም 3-1 ቀልበዎም።

እምበል እሊመ፡ ኣስቶን ቪላ ወብሬንትፎርድ 3-3፡ ማንቼስተር ዩናይትድ ወሊቨርፑል 2-2፡

ክምሰልሁመ ሼፊልድ ዩናይትድ ወቼልሲ 2-2 ደሮን ፍኑቱይ ለሀለ ፍረቅ ቱ።

ማንሲቲ (4-2) ክ.ፓላስ

ማዩናይትድ (2-2) ሊቨርፑል

ማርሻል ሻፖሺንኮቭ፡ ዐስከርየት መርከብ በሓረ ፌደሬሽን ሩስየ እት ሚነት ባጽዕ

ዲዛይን - ታእዛዝ ኣብርሃ
ስወር - ኣብርሃም በየነ
ደምሳስ ጸጋይ